

Szigetvár cirkáló 1900

SMS Szigetvár védett cirkáló, kiscirkáló, misszió cirkáló, torpedócirkáló, torpedó-hajó, torpedoshoonert

(Testvérhajója az SMS Aspern és az SMS Zenta.)

Vízkeszítési kapacitása: 2350,70 tonna, (2313 hosszú tonna)
2530,70 tonna, máshol 2602 tonna, (2561 hosszú tonna) teljes terhelés mellett

Hossza: 96,88 m, máshol 97,88 m (321 láb 2 hüvelyk) a legnagyobb hossza
96 m a vízvonalon
92,10 m az egyenesek között

Szélessége: 11,93 m (máshol 11,732 m) (39 láb 2 hüvelyk)
Merülése: 4,25 m (13 láb 11 hüvelyk) máshol 4,28 m, 4,43 m vagy 4,62 m üresen
4,81 m teljes terheléssel
1 cm merülés = 7,73 tonna

Meghajtása: 2 db álló, 4 hengeres függőleges, háromszoros expanziós gőzgép
8 db vízcsöves, széntüzelésű Yarrow gőzkazán⁵⁵⁴¹, üzemi nyomása 15 atmoszféra
2 db tengely és 2 db 3 ágú, kifelé forgó, bronz hajócsavar, 3,66 m átmérővel.
1 db kormánylapát
Vitorlafelület: 595,08 m² A vitorlával a hajó hatótávolságát kívánták megnövelni.
2 db árboc Brigantin kötélzettel, 2 db kémény

Az SMS Zenta alapján feltételezhető, hogy kormányja úgy gőz, mint kézi erővel kezelhető.
A motorokat és a kazánokat a trieszti Stabilimento Tecnico-ban építették Gustav Lendke gépészmérnök igazgató tervei szerint, Alois Ritter von Purschka gépészeti és üzemeltetési főmérnök felügyelete alatt.⁵⁵⁴²

Teljesítménye: 7200 LE (5400 kW) (Máshol 8000 LE)

Sebessége: 20 csomós (37 km/h; 23 mph)

Hatótávolság: 3800 tengeri mérföld (7000 km)/ 12 csomó (22 km/h)
(Máshol 350 tengeri mérföld 10 csomóval)

Üzemanyaga: 469 tonna szén

Személyzet: 308
1907-ben 17 tiszt és 288 tengerész
1908-ban 17 tiszt és 290 tengerész

Páncélzat:
Fedélzet: 25-50 mm (1-2 hüvelyk)
Az orr és a tat felett két réteg 12,2 mm-es acél páncél. Középen a hajtóműveknél két réteg 25 mm-es acél páncélzat.
Parancsnoki torony: 50 mm (két réteg 25 mm-es acél páncélzat.)

⁵⁵⁴¹ Polytechnikai Szemle, 7. évfolyam, 1903-01-25 / 3. szám

Magyar Gépípar, 12. évfolyam, 1903-05-01 / 5. szám

⁵⁵⁴² Neuigkeits-Welt-Blatt, Oktober 1900-10-23

Kazamaták: 35 mm (1,4 hüvelyk)
A 12 cm-es ágyúk ágyúpajzsa 45 mm
Nincs övpáncélja a hajóosztálynak.
A páncéllemezek tikfa alaplemezei között rézborítás található, épp úgy, mint az SMS Zentán.

Fegyverzet:

8 db 12 cm-es (4,7 hüvelyk) L/40 Skoda ágyú
(2 db a fedélzeten és 6 db a kazamatákban.)

5543

4 db 4,7 cm-es (1,9 hüvelyk) L/44 Skoda ágyú
2 db 4,7 cm-es Hotchkiss L/33 ágyú
2 db 3,7 cm-es ágyú (szórólöveg)
2 db 8 mm-es (0,31 hüvelyk) Salvator-Dormus M1893-as géppuska
(1911-ben 3 db géppuska volt rajta.)⁵⁵⁴⁴
2 db 45 cm-es (17,7 hüvelyk) torpedócső, oldalanként egy – egy. (torpedókészlet 6 db)

Csónakok: 1db gőzcsónak, 1 db III. osztályú csónak, 1 db III. osztályú mentőcsónak,
2 db III. osztályú cutter, 1 db I. osztályú gígg, 2 db jollboot, 1 db kis csónak

Horgonyok: 2 db Tyszak horgony 2 860 kg, 2 895 kg
3 db Admiralty horgony 538 kg, 278 kg, 122 kg

A hajó rendelkezik egyfajta hűtőrendszerrel, amit a missiók útjain használt.

Épült: a polai Császári és Királyi Építőipari Arzenál hajógyárában, a Stabilimento Tecnico-ban, teljes egészében hazai gyártású anyagokból.

Tervezte: Josef Kuchinka, az építését vezette Alois Polaczek főhajóépítő mérnök.

Építési költsége: 4 718 930 korona

Építés kezdete: 1899.05.25 (26).

Vízrebocsátás: 1900.10.29.

Első próbaút: 1901.08.08.

Elkészült: 1901.08.29.

Hadrendbe állt: 1901.09.29 (30.)

Lebontották: 1920-ban Olaszországban⁵⁵⁴⁵

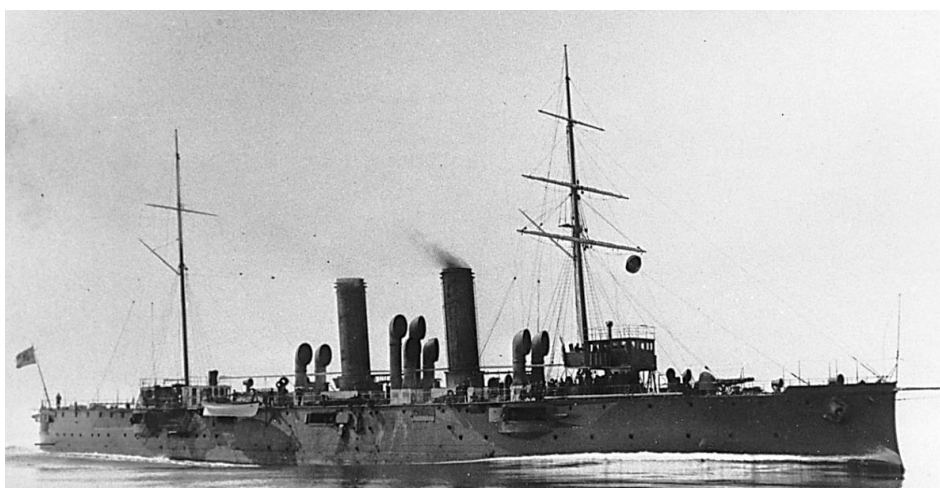
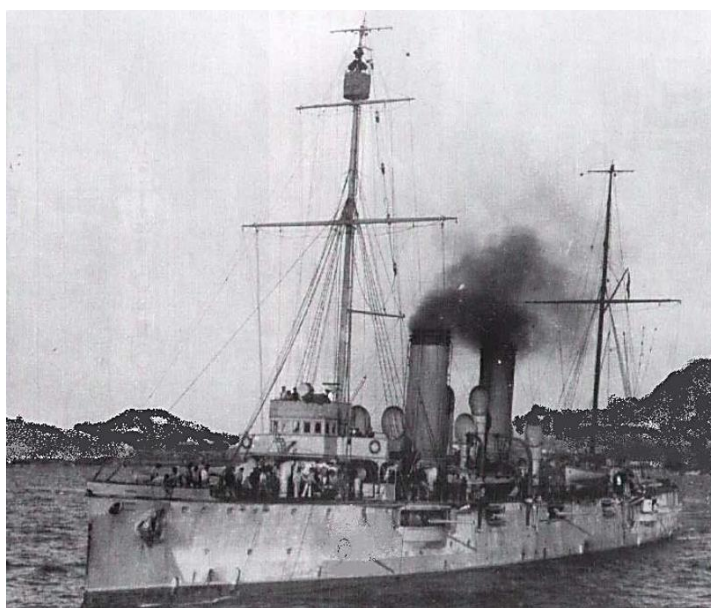
⁵⁵⁴³ <https://onebid.hu/hu/pocztowki-1918-sms-szigetvar-osztrak-magyar-haditengereszeti-zenta/1944475>

⁵⁵⁴⁴ Reichspost, Dezember 1911-12-24

⁵⁵⁴⁵ https://en.wikipedia.org/wiki/SMS_Sziget%C3%A1r

https://hu.wikipedia.org/wiki/SMS_Sziget%C3%A1r

https://military-history.fandom.com/wiki/SMS_Sziget%C3%A1r

1900.

Ezt a cirkálót a haditengerészet arzenáljának hajógyárában tisztán belföldi anyagból készítették; szélessége 12 méter (11,7 m), hossza 92 méter (96 m), hordképessége 2300 tonna (mint a Zentáé) és 7000 indikált lóerőre jár. Merülése 4,28 m. Tüzérségi felszerelése 8 darab acél 120 milliméteres (12, ½ cm⁵⁵⁴⁸) Skoda-féle gyorstüzelő ágyú lesz. A gyorstüzelő ágyúkat is 35 milliméter vastag aczélpajzsok védik. 12 golyószóró (gyorstüzelő 47 mm-es) és több kisebb kaliberű gépfegyver. Van azonkívül két lanszírozó készüléke 5 méter hosszú 45 centiméteres torpedó számára. A hajó neve Szigetvár lesz, Zrínyi Miklós hősi védelmére és halála emlékezetére.⁵⁵⁴⁹ „A hajókormány Hartfield rendszere szerint épült és gőz- valamint kézerővel is működésbe hozható. A központi kazán nyolcezer lóerőre van berendezve és óránként harmincnyolc kilométer sebesség hajtására képes. A hajón levő köszénkészlet elégséges egy hatezerszáz kilométer hosszú útnak középgyorsasággal s félbeszakítás nélkül való megtételére. Az egész hajótestet, kívülről úgy mint belsejében villamossággal világítják; a külső terep megvilágítását két hatalmas ívlámpa által végzik (25 000 gyertya fényerejű), a hajó belső fényéről pedig 200 izzólámpával

<https://docplayer.hu/40612906-Small-protected-torpedo-cruisers-sms-panther.html>

⁵⁵⁴⁶ https://hu.wikipedia.org/wiki/SMS_Szigetv%C3%A1r#/media/F%C3%A1jl:SMS_Szigetv%C3%A1r1.JPG

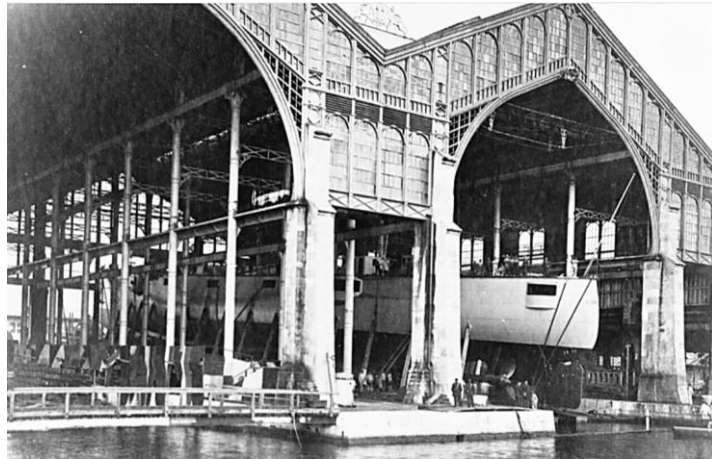
⁵⁵⁴⁷ https://en.wikipedia.org/wiki/SMS_Szigetv%C3%A1r#/media/File:SMS_Szigetvar_NH_87379.jpg

⁵⁵⁴⁸ Pesti Hírlap, 22. évfolyam, 1900-10-21 / 290. szám

⁵⁵⁴⁹ Magyarország, 7. évfolyam, 1900-09-02 / 237. szám

Magyar Szó, 1. évfolyam, 1900-10-21 / 225. szám

gondoskodnak. A torpedó az utolsó kis szögig belföldi gyártmány.”⁵⁵⁵⁰ „Teherképessége 2350 tonna. Konstrukciója a legjobb acélból való, a gépek 8000 lóerejűek.”⁵⁵⁵¹ „Óránként átlag 18—20 tengeri mértföld, vagyis 37 kilométernyi gyorsasággal halad. Egy ilyen gyönyörű hadihajónak az építése a tengerészeti parancsnokságnak 1900-ra kiadott költségelőirányzata szerint csak 1.600.000 forintba kerül, amihez hozzá kell szerezni a felfegyverzésre szükséges 170.000 forintot és a lőszer készítésének költségeit, mintegy 260.000 forintot. Mire a hajó teljesen tengerképes lesz, a költségek körülbelül 2.500.000 forintra fognak emelkedni.”⁵⁵⁵² A hajó Siemens-Martin acélból készült.”⁵⁵⁵³

1900.10.30. Pola⁵⁵⁵⁴

„A körülmények nem engedik, hogy e czirkáló hajót ugyanolyan ünnepekkel bocsássam tengerre, milyenek nagy hadi hajók vízre eresztésénél hagyományos szokásban vannak, s így a hajókeresztelés csak a cs. és kir. haditengerészet részvétele mellett fog lefolyni, mindazonáltal az eseményhez méltó és megfelelő ünnepélyekkel. Spaun, csász. és kir. tengernagy.”⁵⁵⁵⁵

„Szigetvári küldöttség Pólában. Mint már említettük, e hó 29-én, hétfőn délelőtt bocsátják vízre a Szigetvár nevű torpedó cirkálót Pólában. Ennél az ünnepségnél képviselve lesz a híres község is, melyről az új hadigőzöst elnevezték. Szigetvár képviselő testülete ugyanis elhatározta, hogy tizenkét tagú deputációt küld Pólába. A küldöttséget Hegyessy János főszolgabíró vezeti, aki magyarul beszél a vízrebocsátásnál, míg Szigetvár díszpolgára, turonyi Biedermann Rezső lovag a község képviselőjében németül beszél majd az ünnepélyes alkalommal. A küldöttség vasárnap indul el Szigetvárról Pólába, ahol a tengerészeti parancsnok megbízásából ünnepélyes fogadtatásban lesz része.”⁵⁵⁵⁶

„„Szigetvár“ a tengeren. A „Szigetvár“ nevű torpedó-czirkáló gőzöst október 29-án avatták fel s bocsátották vízre Polában nagy ünnepek közben. Az ünnepélyen jelen volt Szigetvár város küldöttsége, kiket a tengernagy hívott meg. A szigetváriak tizenketten, Hegyessy János főszolgabíró vezetése alatt jelentek meg az ünnepélyen s egy díszes ezüst urnában földet vittek, melyet Zrínyi és hőstársainak vére áztatott, egy másikban sót, egy művészien faragott csutorában turbéki óbort, melyet az új hajó parancsnokának adtak át. Az ünnepi banketten a hajó parancsnokságát és legénységét magyarul Hegyessy, németül Biedermann Rezső köszöntötték fel, mire a „Szigetvár“ parancsnoka felelt, kívánva, hogy a hazafias és katonai kötelességtudás és hősiesség hasonló példáját jegyezze fel egykor a történelem a vízen úszó Szigetvárról is, mint aminő Szigetvár egykori várát európai hírűvé tette.”⁵⁵⁵⁷

⁵⁵⁵⁰ Budapesti Hírlap, 20. évfolyam, 1900-10-21 / 289. szám

Vasárnapi Ujság – 1900-12-16 / 50. szám / A «Szigetvár» új torpedó-czirkáló hajó vízrebocsátása (képpel) 827. oldal / Természettudomány; ipar; kereskedelem és rokon

⁵⁵⁵¹ Magyar Szó, 1. évfolyam, 1900-10-21 / 225. szám

⁵⁵⁵² Pesti Hírlap, 22. évfolyam, 1900-10-05 / 274. szám

Pesti Napló, 51. évfolyam, 1900-10-05 / 273. szám

⁵⁵⁵³ Neugkeits-Welt-Blatt, Oktober 1900-10-23

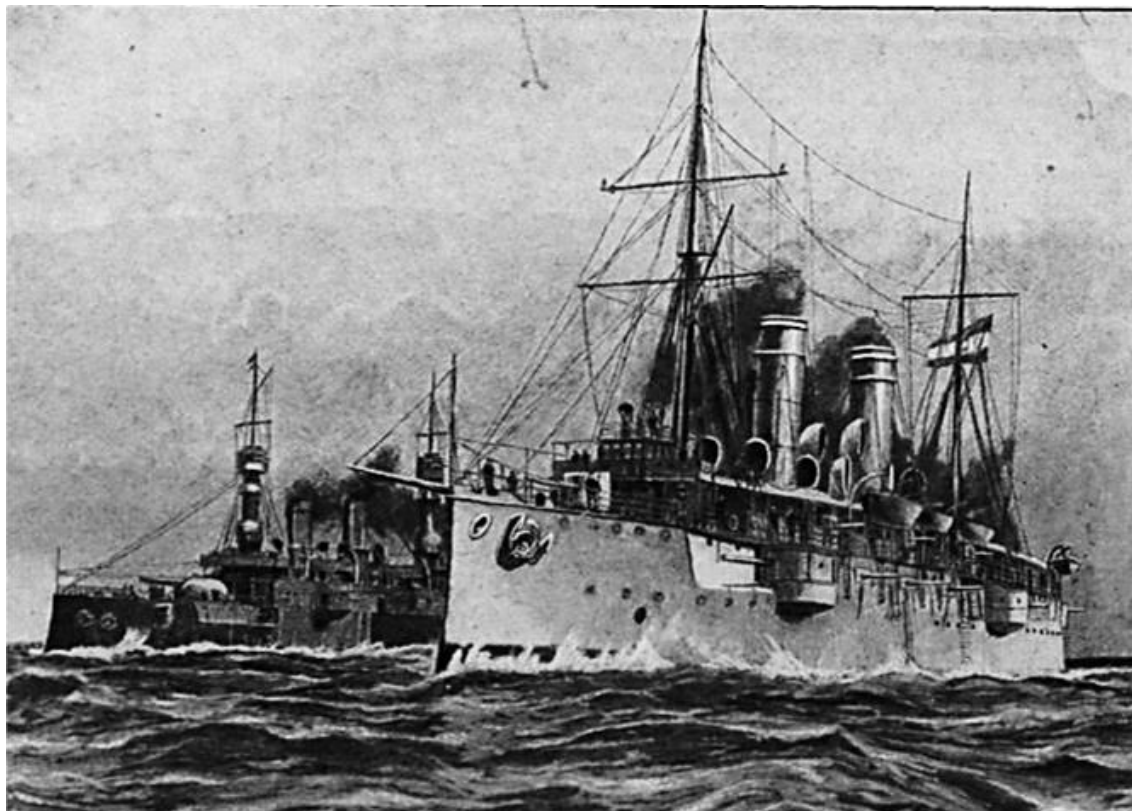
⁵⁵⁵⁴ https://en.wikipedia.org/wiki/SMS_Szigetv%C3%A1r#/media/File:SMS_Szigetvar_NH_87378.jpg

⁵⁵⁵⁵ Pécsi Napló, 9. évfolyam, 1900-10-23 / 241. szám

⁵⁵⁵⁶ Magyar Szó, 1. évfolyam, 1900-10-28 / 231. szám

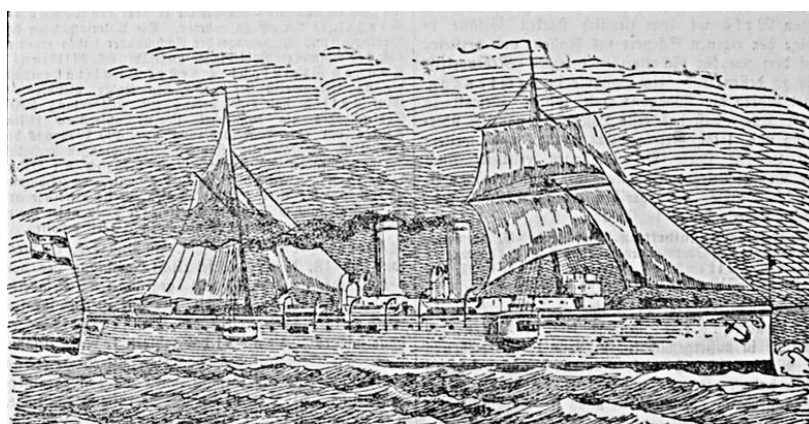
⁵⁵⁵⁷ Kaposvár, 15. évfolyam, 1900-11-01 / 85. szám

„Kilencz órakor Hinke altengernagy átvette a jelentést a készenlétről, mire a papság elvégezte a szokásos vallásos szertartást és beszentelte a hajót, valamint a küldöttség által az urnában magával hozott szigetvári földet, melyet a hajóba bele fognak építeni s helyét felirattal jelölik meg. Azután az altengernagy lelkes beszédben emlékezett meg azokról az eszmékről, melyeket Szigetvár neve idéz föl, követendő például hozva föl Zrinyi és társai hősiességét.”⁵⁵⁵⁸

5559

A szigetvári küldöttség díszes urnáját Schönwald Imre pécsi ékszerész készítette. A küldöttség egy igen szép, nemzeti színű szalagos, s: »Szigetvár város — Szigetvár hadihajónak felirattal ellátott koszorút helyezett a hajóra.⁵⁵⁶⁰

5561

⁵⁵⁵⁸ Vasárnapi Ujság – 1900-12-16 / 50. szám / A «Szigetvár» új torpedó-czirkáló hajó vízrebocsátása (képpel) 827. oldal / Természettudomány; ipar; kereskedelem és rokon

⁵⁵⁵⁹ Vasárnapi Ujság – 1900-12-16 / 50. szám / Bem 1849-iki utolsó rendelete 830. oldal / Történelem; régészet és rokontárgyúak

Képes Folyóirat - A Vasárnapi Ujság füzetekben 29. kötet (Budapest, 1901)

⁵⁵⁶⁰ Pécsi Figyelő, 28. évfolyam, 1900-10-27 / 246. szám

⁵⁵⁶¹ Neuigkeits-Welt-Blatt, Oktober 1900-10-23

1901.

„Ajándékot küldött a „Szigetvár“ hadihajó tisztikara Szigetvár városnak: egy díszes, művészien faragott keretben levő képet mely a „Szigetvár“ hajót ábrázolja. Kár, hogy a szép kép felirata német ; midőn a tisztikar egy magyar város ajándékát viszonzta, eltérhetett volna a Dienst-Spache-től, mert hiszen amennyire osztrák, annyira magyarnak is kellene lennie a haditengerészetnek, ha csakugyan „közös“.”⁵⁵⁶²

1901 májusában a hajó költsége már 3.478.000 korona.⁵⁵⁶³

1901.10.04-én Alois Prapotnik fregattkapitány irányítása alatt, kifutott Polából, Mexikó és Észak-Amerika felé.

1901.10.10-16-ig Gibraltárban tartózkodott.

1901.10.16-17-ig Tanger-ben kötött ki. Itt kiszállt a hajóból Marokkóba újonnan kinevezett császári és királyi nagykövet Crenneville Folliot Viktor gróf osztrák magyar főkonzul.⁵⁵⁶⁴

1901.10.20-22-én Funchal, Madeira-szigete következett.

1901.11.01-08-án Bridgetown-ban Barbados szigeténél állt meg.

1901.11.09-12-én Port Castries, Szent Lúcia szigetén a Karib-tengeren volt a kikötőhelye.⁵⁵⁶⁵

1901.11.12-16-én befutott Martinique-i Fort de France (Martinik-sziget) kikötőjébe.⁵⁵⁶⁶

1901.11.16-21-én a Karib-tengeri Pointe a Pietre, Guadeloupe szigete következett.⁵⁵⁶⁷

1901.11.23-26-án La Gueria (Quaira, Venezuela) volt a célállomása.⁵⁵⁶⁸

„A Reuter-ügynökség jelenti: La Guayra előtt két német, egy olasz és a Szigetvár nevű osztrák-magyar hadihajó vesztegel. Két más német hadihajó útban van La Guayra felé. Azt hiszik, hogy flottatüntetés lesz.”⁵⁵⁶⁹ Az SMS Szigetvár fedélzetén a nyáron végzett tengerészcadétok tartózkodtak. A hajó jelenléte ezeken a vizeken teljesen véletlen és semmi köze a közép-amerikai zavargásokhoz. Alois Praprotuit (Prapotnik) fregattkapitány parancsnoksága alatt áll. A teljes létszám 24 tisztből és körülbelül 290 fős legénységből áll.⁵⁵⁷⁰

1901.11.27-29-én St. Anna (Curacao szigete) kikötőben vetett horgonyt.⁵⁵⁷¹

1901.12.01-03-án befutott Cartagena-ba (Kolumbia).

1901.12.04-07-én Colon-ban járt.⁵⁵⁷²

1901.12.08-13-án a Limon-öbölben tartózkodott.

1901.12.13-14-én Creytown következett.

1901.12.16-28-án a jamaicai Kingston-ban vetett horgonyt.

1901.12.29 – 1902.01.01-én a haiti-i Port au Prince volt a kikötőhelye.⁵⁵⁷³

⁵⁵⁶² Kaposvár, 16. évfolyam, 1901-03-14 / 22. szám

⁵⁵⁶³ Magyar Nemzet, 20. évfolyam, 1901-05-21 / 130. szám

⁵⁵⁶⁴ Pesti Hírlap, 23. évfolyam, 1901-10-17 / 287. szám

Das Vaterland, Oktober 1901-10-17

⁵⁵⁶⁵ Budapesti Hírlap, 21. évfolyam, 1901-11-12 / 312. szám

⁵⁵⁶⁶ Neue Freie Presse, Oktober 1901-10-21

⁵⁵⁶⁷ Pesti Hírlap, 23. évfolyam, 1901-11-18 / 319. szám

⁵⁵⁶⁸ Pesti Hírlap, 23. évfolyam, 1901-11-25 / 326. szám

⁵⁵⁶⁹ Budapesti Hírlap, 21. évfolyam, 1901-11-25 / 325. szám

⁵⁵⁷⁰ Das Vaterland, November 1901-11-28

⁵⁵⁷¹ Neue Freie Presse, November 1901-11-28

⁵⁵⁷² Neue Freie Presse, Dezember 1901-12-05

⁵⁵⁷³ Pesti Hírlap, 24. évfolyam, 1902-01-01 / 1. szám

1902.

1902.01.02-07-én Santiago de Kuba-ban vetett horgonyt.⁵⁵⁷⁵ Itt megnézték a spanyol – amerikai háborúban elsüllyed spanyol hajók roncsait.

1902.01.11.26-ig Vera Cruz-ban állomásozott.⁵⁵⁷⁶ Ekkor a mexikói államelnök fogadta a hajó kapitányát és tisztikarát.

1902.01.29 – 1902.02.12-ig New Orleans látta vendégül, ahol részt vett egy karneválon.

1902.02.13-16-án Pensacola-ban (Florida) járt.⁵⁵⁷⁷

1902.02.18-21-én Key West-ben állt meg.⁵⁵⁷⁸

1902.02.21 – 1902.03.02-ig Havannában (Kuba) járt.

1902.03.02-05-én Matanzas (Kuba) következett.

1902.03.07-16-án Charleston-ban (Dél-Karolina) vetett horgonyt.

1902.03.19-27-ig a Gracy-öbölben (Bermuda) volt.⁵⁵⁷⁹

1902.03.30-1902.04.02-ig Norfolk-ban (Virginia) kötött ki.

A Bermudától Norfolk-ig vezető út igen viharos tengeren történt. 1902.03.28-án pénteken rendkívül magasra csaptak a hullámok, és Rausch negyedmestert a vízbe sodorta a víz. Azonnal csónakokat indítottak a sérült felkutatására. A cirkáló több órán át a közelben maradt abban a reményben, hogy legalább Rausch holttestét megtalálják, de semmi nyomát nem találták.⁵⁵⁸⁰ Kikötéskor a Fort Munron (Monroe) hadihajó és az SMS Szigetvár kölcsönösen üdvözölte egymást 21 ágyúlövessel. A cirkáló parancsnoka felkereste az ottani hajógyárat, annak igazgatójának meghívására.⁵⁵⁸¹

1902.04.02-05-ig Annapolis-t kereste fel.

1902.04.05-09-ig Baltimore-ban (Maryland) volt. Innét a hajó parancsnoka Washingtonba utazott, ahol fogadta az USA elnöke.

1902.04.10-15-ig New York vizein járt.⁵⁵⁸² „New York, ápr. 13. Az itteni osztrák-magyar gyarmat tegnap a Waldorf-Astoria szállóban bankettet rendezett a „Szigetvár” cirkáló tisztjeinek.”⁵⁵⁸³ „Dr. Grulich felköszöntőt mondott Ferenc József királyra, mire Hengelmüller osztrák-magyar követ Rooseveltnél élte.”⁵⁵⁸⁴ A new-yorki Sncing Place színházban a Szigetvár osztrák-magyar cirkáló parancsnoka és tisztikarának tiszteletére díszeladás volt Blumenthalnak Szeszély-tündér című vígjátékát adták az ép New-Yorkban vendégszereplő Odillon asszony, Sonnenthal és Bonn német színművészek fellépésével.⁵⁵⁸⁵

⁵⁵⁷⁴ <https://docplayer.hu/40612906-Small-protected-torpedo-cruisers-sms-panther.html>

⁵⁵⁷⁵ Pesti Hírlap, 24. évfolyam, 1902-01-04 / 4. szám

⁵⁵⁷⁶ Pesti Hírlap, 24. évfolyam, 1902-01-13 / 12. szám

⁵⁵⁷⁷ Pesti Hírlap, 24. évfolyam, 1902-02-15 / 45. szám

Neue Freie Presse, Februar 1902-02-15

⁵⁵⁷⁸ Neue Freie Presse, Februar 1902-02-20

⁵⁵⁷⁹ Neue Freie Presse, März 1902-03-22

⁵⁵⁸⁰ Vorarlberger Volks-Blatt, April 1902-04-19

⁵⁵⁸¹ Pester Lloyd - Abendblatt, Jahrgang 49, 1902-04-01 / nr. 74

Das Vaterland, April 1902-04-02

⁵⁵⁸² Pesti Napló, 53. évfolyam, 1902-03-24 / 82. szám

Das Vaterland, April 1902-04-11

⁵⁵⁸³ Pesti Hírlap, 24. évfolyam, 1902-04-14 / 102. szám

⁵⁵⁸⁴ Hazánk, 9. évfolyam, 1902-04-15 / 89. szám

Das Vaterland, April 1902-04-14

⁵⁵⁸⁵ Budapesti Napló, 7. évfolyam, 1902-05-07 / 124. szám

New York-ban hatalmas tömeg akarta meglátogatni az SMS Szigetvárt. A hajók közötti palló hirtelen leszakadt és 15 ember (máshol 23 ember⁵⁵⁸⁶) a vízbe esett, míg mások csónakokra és hajókra estek. Szerencsére mindenki túlélte a balesetet.⁵⁵⁸⁷

A cirkáló sorhajóhadnagya Oskar Kohen, részt vett a Fulton féle tengeralattjáró tesztjén. A diesel – elektromos tengeralattjárót az angliai Electric Boat Company építette, Fulton mérnök tervei szerint. Ezek a Holland osztályú tengeralattjáró továbbfejlesztett változata volt.⁵⁵⁸⁸

5589

1902.04.25-28-án New Haven-ben volt.

1902.04.28 – 1902.05.01. New London-ban állt meg.⁵⁵⁹⁰

1902.05.02-06-ig Boston-ban (Massachusetts) kötött ki.⁵⁵⁹¹ Tisztelgett az ottani erőd előtt majd kikötött az osztrák-magyar konzulátus előtt.⁵⁵⁹²

1902.05.07-12-ig Halifax (Kanada) következett. Itt nagy feltűnést keltett, hogy amikor egy Kanadából Dél-Afrikába csapatokat szállító brit hajó haladt el mellette, azt feltűnő zászlójelzésekkel köszöntötte.⁵⁵⁹³

1902.05.22-29-én Cherbourg-ban (Franciaország) járt.⁵⁵⁹⁴

1902.05.30-1902.06.06-ig Rotterdam-ban (Hollandia) állt meg.⁵⁵⁹⁵

1902.06.06-12-ig Amsterdam (Hollandia) kikötőjében volt.

„Hágából jelenti egy táviratunk, hogy Kuyper miniszterelnök ma ebédet adott a Szigetvár hadihajó tisztjei tiszteletére. Az ebéden jelen volt a külügyminiszter, a hadügyminiszter és a gyarmatügyi miniszter.”⁵⁵⁹⁶

1902.06.15-21-ig Hamburg (Németország) következett.

1902.06.24-30-án Portsmouth-ot (Nagy-Britannia) kereste fel.⁵⁵⁹⁷ Itt a betervezett flottafelvonulás a király betegsége miatt elmaradt. A hajó az angliai programmódosulás miatt, részben megváltoztatta további útvonalát.⁵⁵⁹⁸

⁵⁵⁸⁶ Das Vaterland, April 1902-04-15

⁵⁵⁸⁷ Vorarlberger Volks-Blatt, Mai 1902-05-07

⁵⁵⁸⁸ <https://naval-encyclopedia.com/ww1/uk/holland-class-submersibles.php>

Neues Wiener Journal, Mai 1902-05-06

⁵⁵⁸⁹ <https://mutargy.com/mutargy/konyv-papirregiseg/1902-sms-szigetvar-az-osztrak-magyar-haditengereszet-zenta-osztalyu-vedett-cirkaloja-k-u-k-kriegsmarine-austro-hungarian-navy-sms-szigetvar-zenta-class-protected-cruiser-m-clapis-pola-ek-2/>

⁵⁵⁹⁰ Budapesti Hírlap, 22. évfolyam, 1902-04-30 / 118. szám

⁵⁵⁹¹ Neue Freie Presse, Mai 1902-05-03

⁵⁵⁹² Das Vaterland, Mai 1902-05-09

⁵⁵⁹³ Grazer Tagblatt, Mai 1902-05-10

Neuigkeits-Welt-Blatt, Mai 1902-05-13

⁵⁵⁹⁴ Prager Abendblatt, Mai 1902-05-23

⁵⁵⁹⁵ Pesti Hírlap, 24. évfolyam, 1902-06-01 / 148. szám

⁵⁵⁹⁶ Budapesti Napló, 7. évfolyam, 1902-06-07 / 154. szám

⁵⁵⁹⁷ Pécsi Napló, 11. évfolyam, 1902-06-18 / 137. szám

⁵⁵⁹⁸ Pester Lloyd, Jahrgang 49, 1902-07-02 / nr. 157

1902.07.02-14 között Kielben tartózkodott.⁵⁵⁹⁹ Részt vett a kiel-i ünnepi hét eseményein. A kikötőben a cirkálót meglátogatta 1902.07.03-án du. 5 (16.30 másol⁵⁶⁰⁰) órákor II. Vilmos német császár. Az SMS Szigetvár erre felvonta tisztelgésképp a nagy admirálisi lobogót.⁵⁶⁰¹ A hajót eredetileg a „német császár budai beszédének behatása alatt keresztelték el Szigetvárra.”⁵⁶⁰² A cirkáló parancsnoka ünnepi vacsorán vett részt a Hohenzollern fedélzetén.⁵⁶⁰³ 1902.07.07-én Kielben a haditengerészet főfelügyelője, von Koester admirális látogatta meg a cirkálót. A cirkáló 21 ágyúlovással köszöntötte az admirálist.⁵⁶⁰⁴ Kielből a hajó a Balti-tengerre ment.

1902.07.15-20-án Neufahrwasser (Nowy Port, Danzig) következett.⁵⁶⁰⁵

1902.07.22 – 1902.08.01-ig Kronstadt-ot (Oroszország – Finn-öböl) kereste fel.⁵⁶⁰⁶ Itt II. Miklós orosz cár látogatta meg a hajót. Kronstadtban az osztrák-magyar kolónia tagjai a hajó parancsnoka és tisztjei számára ünnepi bankettet rendezett.⁵⁶⁰⁷ A hajót számos orosz tengerész kereste fel. Az SMS Szigetvár egyik ágyújának tartószerkezete még az odaérkezés során meglazult. Az orosz kikötőkapitány azonnal a kikötő összes erőforrását a „Szigetvár” rendelkezésére bocsátotta a károk helyreállítására.⁵⁶⁰⁸

„A Szigetvár Kronstadt előtt. Írta: Pintér Ákos. Kronstadt, júl. 25. A szentpétervári újságokban tegnap egy kronstadti távirat jelentette, hogy egy magyarosztrák hadicirkáló, a Szigetvár horgonyt vetett az úgynevezett Kis-öbölben. Erre a hírre — azt hiszem, nem tévedek, — nem én voltam az egyetlen, aki a kora déli órákban már fölkereste a Nikolaj-híd melletti Kotlin-t, hogy áthajózzék Kronstadtba, egy nagyon ritka látványossághoz: megbámulni egy magyar-osztrák hadigőzöst, amit oly keveset láttak még északi vizeken, főképpen pedig orosz kikötőben. Engem a kíváncsiságon kívül még más is vonzott oda: az a hamisítatlan, szép magyar neve a hajónak, az a magyar történelemből kölcsönzött Szigetvár, vajjon vannak-e a fedélzetén honfitársak? Vajjon a magyar nevű hajó visz-e világméretű útjára magyar fiúkat is? A Kotlinon futkározó utasok beszédjéből egyre sűrűbben hallom a Szigetvár nevét, hála az orosz helyesírásnak, borzasztóan elferdítve; így: Szigettvart. Ez különben a hajó neve mindenütt, az egész világon, ahol a magyar ortográfiával ugyan keveset törődnek, épp úgy, mint például mi rettentő nyelvbicsaklásokkal, kriminálisan rosszul mondanék ki a holland, norvég vagy svéd neveket, mert ezeknek az ortográfiáját mi se ismerjük, holott buzgó igyekezetünk a külföldet pedánsul ismerni. A Szigettvart így is kedves nekem, hadd törjék bele a nyelve a muszkának. A németet már úgyis elég jól megtanulta, olyan jól, hogy a la, France hajlandó volna a magyart is osztráknak nézni. A Szigettvart tehát kettős örömmel is üdvözlöm, nemcsak azért, mert „majdnem magyar“ gőzös, de mert olyan szép, olyan jó és olyan dicső történelmi nevet visel. Ahol a Kotlin kiköt, az a régi kereskedelmi kikötő, innen még nyomát se látni a Szigetvárnak. Át kell kocszni az egész ócska, piszkos Kronstadtot, ahol minden marine, vain vagy határőrség. A többi ház csak úgy véletlenül vagy pedig az ő szolgálatukra áll, lévén, ami nem kazjonni és nem tengerészet: kocsma, szatócsüzlet és színház. Az izvoscsiknak csak annyit kell mondani: „A külföldi hadihajóhoz!” Visz a szűk utcákon szélesebben, aztán letesz a vámháznál és átad egy fináncnak. — Ez majd elmondja, merre menjen. A finánc átad egy csónakos muzsiknak, az meg csak annyit mond: „harasó“ és már az óriás kereskedelmi hajók között kúszunk el nyílsebesen. Körülöttünk megnépesedett az öböl, egy sereg apró ladik indult nyomunkban és ezekben fölismertem a Kotlin utasait, akik a mi csónakunk vezénylete után jöttek: — Scigetvart nézni! Micsoda láрма, zakatolás, ropogás, kattogás, sípolás tölti itt be a levegőt. A száz meg száz rengeteg hajótest, mind egymáshoz közel simulva, orosz, francia, angol, német, dán, holland, finn hajók egymás szomszédságában rakodnak be vagy kirakodnak. Ezek a kereskedelmi gőzösök. A parthoz közel csak ezek állanak, — a nagy tengeri hadigőzösök, Oroszország csudái, mind távolabb a parttól, messziről fehérlenek. A két kikötővédő nagy páncélos, mint két vízi palota, úgy mered ki a piszkos öbölvízből, sok ágyúcsöve ponyvával behúzva olyan, mintha száz meg száz szájból szivarozna s szivarját hanyagul

⁵⁵⁹⁹ Pesti Hírlap, 24. évfolyam, 1902-07-03 / 180. szám

⁵⁶⁰⁰ Oedenburger Zeitung, Jahrgang 35, 1902-07-05 / nr. 153

⁵⁶⁰¹ Budapesti Hírlap, 22. évfolyam, 1902-07-04 / 181. szám

Das Vaterland, Juli 1902-07-04

⁵⁶⁰² Pécsi Napló, 11. évfolyam, 1902-07-05 / 152. szám

⁵⁶⁰³ Grazer Tagblatt, Juli 1902-07-03

⁵⁶⁰⁴ Neue Freie Presse, Juli 1902-07-08

⁵⁶⁰⁵ Neues Wiener Journal, Juli 1902-07-17

⁵⁶⁰⁶ Pesti Hírlap, 24. évfolyam, 1902-07-28 / 205. szám

⁵⁶⁰⁷ Agrarzeitung, Juli 1902-07-28

⁵⁶⁰⁸ Das Vaterland, Juli 1902-07-29

a fogai közé szánt litván, arcához nyomja. A szivarok füstje nem látható, — de jaj, ha egyszer szivarozni kezd. Az ágyús szörnyeteg mellett zajtalanul amint elküszünk, jobbról, egyszerre előttünk volt a Szigetvár sűrű, nagy teste. Orránál a magyar név aranybetűi oly kedves melegséget loptak az ember szívébe, — idegen világban, idegen emberzúzó tömegek között egyszerre mintha egy darab „otthon“ kerülne elénk! Szívünk megdobban valami büszkeségféléstől és szinte szeretnék az evező muzsiknak elmesélni: látod békás! ez magyar, ez mind magyar, ez a nagy, szép hajó magyar; a neve, az különösen magyar! A gyöngye délutáni szél csöndesen lobogtatja a két szélső közös zászlót, piros-fehér-piros színe van, középen egy katonai címerrel. Ha a magyar név fölött piros-fehér-zöld zászló lengene, persze, még másképpen hatna a magyar szívre, de ha már ez a közös jelvény s erre esküszik föl a magyar tengerészfiú is, nézzük a színeit meghatottsággal, mert azok védelme alatt járnak a mi véreink is az egész világot. Az én muzsikám bólongat a fejével, hogy: szép, valóban szép. Ő már sok gőzöst látott, de meg kell vallania, hogy semmivel se különbeket ennél, hacsak nagyobbakat nem. Odasimultunk a hajólépcsőhöz és most a sok ismerős matrózruha, az ismerős tiszti uniformis, a sapkára nyomott Szigetvár aranyos betűi valósággal lázba sodorják az embert. Kiugrottam a lépcsőzetre. Egy kicsit megint otthon vagyunk! Felkiáltottam a fedélzetre: — Magyarul vagy németül? Amire ez a válasz jött németül: — Velem németül, de akad, akivel magyarul is lehet! ” Ez a dualizmus! „Szívesen látnak a hajón“, hangzott felülről és így sietve másztam meg az emeletnyi lépcsőt. Odafent már magyar fiúk vártak: Zemlén Szilárd sorhajó-zászlós, meg Skuklics Győző, egy zalai fiú, hadapród. Vidáman körülfojtak, még az osztrákok is, és hamarosan megtudtam, hogy van még magyar fiú sok a hadapródok között, néhány a matrózok között is, mi ritkaság, mert legnagyobbbészert partmenti horvát, dalmát és olasz fiúk a matrózok. A mi a magyar fiúknál természetes: végtelen vendégszeretettel és szívességgel vettek körül s az első illemkérdéseken átesvén — a milyen a hajóparancsnoknál való bejelentés, a tisztnek való bemutatkozás — lefoglaltak maguknak, így aztán hamar megtudtam a fiatal, de már sokat látott cirkáló történetét. A Szigetvár a magyar-osztrák haditengerészet legfiatalabb hajói közül való. Múlt év őszén készült el Triesztben s még szeptember végén végezte az úgynevezett „próbaútutást“. Október elsején már nagy, világkörűli útra kellett volna indulnia, de — szerencsétlenségükre — kitűnő parancsnokuk, Stravyovszky meghalt, a szél ütötte meg s így elhalasztódott az elutazás napja október 4-ikére. Ekkorára Praprotnik Alajos fregattkapitányt, hívták meg parancsnoknak, aki mellé első tisztnek kinevezték Willenich sorhajóhadnagyot, a tüzérség tisztjének Kokén Oszkárt, torpedóosztálynak Gertach Konstantin bárót és navigációs tisztnek Preuschen Ferenc bárót. Velük együtt tíz tisztet vitt magával a hajó, azonkívül 32 hadapródot, 4 tisztviselőt, orvost, 30 emberből álló bandát és 300 embert. Elindultak tehát, október negyedikén és Gibraltáron át egyenesen Madeirába vették útjukat, onnan a nyugatindiai szigetekre, Mexikóba, Északamerika főbb kikötővárosaiba, majd vissza Angolhonba, York, Halifax kikötőibe, aztán Franciaország partjaira Cherbourgba, Hollandiába, Rotterdam, Amszterdam kikötőibe, Hamburgba. Innen sürgönyileg átrendelték őket megint Angolországba, a koronázás ünnepségeihez s Portsmouthban vetettek horgonyt. A mikor aztán az angol koronázás elmaradt, innen siettek Kielbe. Itt a hajónak illusztris vendége is volt: Vilmos császár, a ki ellátogatott a Szigetvárra s a parancsnokot, Praprotnikot rendjellel tüntette ki. Kielből Dancigba mentek át s itt tartózkodtak július 38-áig. Július 18-án indultak el Kronstadt felé s két nap alatt tették meg a nagy utat. Július 20-án érkeztek meg Kronstadtba, ahol most egy hétig fognak pihenni. Útjuk alatt a tanulmányi célok mellett diplomáciai küldetést is végeztek, így Mexikóban már évek óta nem volt diplomáciai küldetés éi hajó, mind a feladatokat maga a parancsnok végzi. Összes állomásaiakon udvariassági látogatásokat tettek s ilyen udvariassági tény az is, hogy most egy orosz kikötőt látogattak meg. A magyar és az osztrák kikötőkben gyakran fordulnak meg orosz gőzösök s így most már ideje volt, hogy végre magyar-osztrák gőzös is ellátogasson az orosz kikötőkbe, ahol évek óta nem volt már. Mialatt a mi szimpatikus magyarjaink útjukról beszéltek, annyi örömmel és jó kedvvel a fáradságokról éppen úgy, mint a szépségekről, amiben az ilyen nagy világkörűli utazásnál napról-napra van részük, — a látóhatáron feltűnt, egy orosz hadigőzös, amely Kronstadtban készült horgonyt vetni. Látás-futás keletkezett az éppen vacsorára készülő legénység körében, hogy a nemzetközi hadi udvariasság szabályai szerint fogadják. Nagyon megragadó, sőt impozáns dolog az, amint két ilyen idegen nemzetiségű hajó egymást üdvözli. Az orosz hajó egy partvédelemre szolgáló kis csatahajó volt. Megállt néhány versztnyire a Szigetvártól, hogy az előkészületeket el-végezhesse s azalatt nálunk is erősen folytak az előkészületek. A legénység közül azok, a kiknek nem volt dolguk, szám szerint mintegy százötvenen-kétszázán sorba álltak a hajó fedélzetének jobb oldalán, szemben azzal a vonallal, amelyen az orosz gőzösnek el kellett haladnia. Mellettük, a tisztok előtt fölálltak a zenészek s maguk a tisztok is teljes számmal, elszórtan a fedélzetre

jöttek. Az orosz hajó lassan, méltóságosan úszott felénk, néhány méternyi távolságban, párhuzamosan a mi vonalunkkal. Amint orra elhaladt szemben a Szigetvár hátsó zászlaja előtt, fölcsendültek a mi fedélzetünkön az orosz himnusz méltóságos akkordjai, s a matrózok, a tisztek merev tartással szalutáltak. Odaát az orosz gőzös egész legénysége szintén sorba állt mi felénk s a himnusz hangjaira legénység, tisztek levették a sapkáikat s így, fedetlen fővel vonultak el a Szigetvár előtt. Aztán megálltak, horgonyt vetettek s aztán kezdődött a ceremóniális látogatások előkészülete. Egy magyar-osztrák tiszt, díszben, csónakra ült s átment az oroszokhoz, hogy a Szigetvár üdvözlését vigye meg az orosz parancsnoknak. Amint ő visszajött, egy orosz tiszt, díszben, átjött a mi parancsnokunkhoz, hogy az oroszok üdvözlését átadja. Mindez a legnagyobb csendben, a legnagyobb pontossággal, egyszerűséggel történt meg s valóban, itt érzi az ember, mily nagyszerű a legegyszerűbb udvariassági tény is katonáéinál. És arra gondoltunk e jelenetnél, hogy milyen rettenetes lehet az, ha — félre udvariasság! — két ilyen hajó a tengeren háborús időben egymásnak megy. Az udvariasságnak így elég tétetvén, mi leültünk borozni a tiszt kajütben. A bor francia volt, a szivar meg Havannából való. És mind a kettő valóságos, igazi — mert hiszen ők maguk hozták magukkal. A Szigetvár utasainak, amíg itt tartózkodnak, lesz ünnepeltetésben részük elég. A magyarosztrák konzulátus ebédet ad nekik Kinszky grófnál, az osztrák-magyar kolónia (amely inkább osztrák, mint magyar) bankettet rendez a tiszteletükre szombaton. Én magam is Zichy Mihály nevében meghívtam őket a mester nyaralójába, a tenger melletti Lahta-ba s ide vasárnap jönnek el ebédre. A tiszteknek hát mindenütt kijut a meghívásokból. Azalatt a legénység vidáman lakmározza a maga főzte frugális, de jó ebédjét, krumpli-vacsoráját, most is éppen a vacsoránál voltak, amint lementünk közójük. A hajó pompás méhében, a Maxim-ágyuk, meg a Skodák között, néhány torpedó szomszédságában hangosan vannak a fiuk s burgonyás edényükkel a kezükben, a hajó padozatán ülnek egymás mellé. Egy ketrecben, mint két exotikus istenteremténye, két matróz kuporog, — ez a karcer, az áristom. Idekerülnek azok a szerencsétlenek, akik az őrségen elalusznak. Mozdulni való helyük alig van, de enni kapnak — egy héten egyszer azonban ajneliba zárják őket, egy-egy sötét kamarába s ott enni se kapnak. A kedvemért kinyitottak egy ilyen börtönt: bent kuporgott szegény fiú, álmosan s úgy dörzsölgette a szemét, a mint a fény beverődött, mint egy álmos macska. Katonái nem ismernek tréfát! Végignéztük még a pompás hajóberendezést, az ágyukat, a torpedókat, a kormányos masinériáit, a tisztek gyönyörű kis kajütjeit, a parancsnok luxuriózus, pompázó lakosztályát — aztán néhány matróz csónakkal állott a hajólépcső elé és szeretetreméltó kalauzom, Skublics hadapród kormányzásával kieveztünk a partra. A hajó körül a nálamnál kevésbé szerencsés kíváncsiak serergestől eveztek körül a nagyszerű Szigetvárt, hölgyek, katonatisztek, iskolásfiúk, legnagyobbbrészt Pétervárról valók. A hajó jövő héten indul Stokhohnba, vagy Bergenbe.”⁵⁶⁰⁹

„Tengerésztisztjeink Szent-Pétervárott. A szent-pétervári osztrák és magyar kolónia tagjai a Kronstadtban volt Szigetvár czirkáló tisztjeinek tiszteletére ünnepi lakomát rendeztek. A lakomán megjelent a «Szigetvár» tisztikara parancsnokukkal, Propotnik fregatta-kapitánynyal az élén, az osztrák és magyar követség részéről Kinsky gróf követségi tanácsos, — Aerenthal nagykövet távol volt Szentpétervárról — a követség tisztviselői és a József király-segélyegylet tagjai. Az első felköszöntőt Kinsky gróf mondta; melegen üdvözölte a tengerészeket, majd a czárt éltette. Számos felköszöntőt mondtak még ezután. Hétfőn, e hó 28-án a kolónia tagjai feleségeikkel megtekintették a Szigetvárat.”⁵⁶¹⁰

„Kronstadtból táviratoztak. Az ottani kikötőben veszteglő osztrák-magyar és görög hadihajók tiszteletére Makarov tengernagy kikötőparancsnok tegnap díszebédet adott. Ugyancsak tegnap a Szigetvár parancsnokát és Preisen bárót Miklós czár kihallgatáson fogadta.”⁵⁶¹¹ A Szigetvárt 1902.08.01-én felkereste I. Miklós cár és Sándor nagyherceg.⁵⁶¹²

1902.08.02-08-án Stockholm-ot (Svédország) kereste fel.⁵⁶¹³

⁵⁶⁰⁹ Budapesti Hírlap, 22. évfolyam, 1902-07-29 / 206. szám

⁵⁶¹⁰ Magyarország, 9. évfolyam, 1902-07-31 / 181. szám

⁵⁶¹¹ Magyar Szó, 3. évfolyam, 1902-07-30 / 178. szám

⁵⁶¹² Deutsche Tageszeitung, August 1902-08-02

Agramer Zeitung, August 1902-08-01

⁵⁶¹³ Budapest, 26. évfolyam, 1902-08-04 / 212. szám

1902.08.09-13-án Koppenhágában (Dánia) járt. Itt a hajó kapitányát fogadta IX. Keresztély dán király.⁵⁶¹⁴ Koppenhágában is fogadások színesítették a napot. Ezekre hol a parton, hol pedig a hajón került sor.

1902.08.13-15-én Marstrand (Svédország) következett.⁵⁶¹⁵ Itt, Oszkár svéd király kívánta fogadni a vendégeket.

1902.08.16-22-én Bergen-be (Norvégia) érkezett.

„Az osztrák Szigetvár cirkáló, Prapotnik fregattkapitány parancsnoksága alatt, szombaton (augusztus 16-án) 23:00 órakor érkezett a helyi kikötőbe. A 311 fős legénységgel rendelkező hajó 103 hónapja van úton, és ez idő alatt számos tengerentúli és európai kikötőt látogatott meg. A mai születésnap (augusztus 18.) alkalmából a hajót tegnap este pompásan kivilágították, és ragyogó tűzijátékot rendeztek. Ma reggel (császárnapi) a helyi katolikus templom lelkésze, Wang lelkész ünnepi istentiszteletet tartott a fedélzeten. Délután 1 órakor vacsorát rendeztek a fedélzeten a helyi katonai és polgári előkelőségek számára, amelyen Wang lelkész gyönyörű, meleg szavakkal szólt olaszul Ferenc József császár tiszteletére. A „Szigetvár” öt napig marad itt, majd folytatja útját Edinburgh, Brest, Lisszabon, Cádiz, Algír, Gravosa és Pola felé.”⁵⁶¹⁶

1902.08.24-29-én Leith (Edinburgh, Skócia) vizein volt.

1902.09.01-05-én Brest-ben (Franciaország) volt.⁵⁶¹⁷

1902.09.07-12-én a portugáliai Lisszabonban kötött ki.⁵⁶¹⁸

1902.09.12-17-én Cadiz-ban volt.

1902.09.19.21-én Algír-ban kötött ki.

1902.09.25-30 között Gravosa-ban vetett horgonyt.

1902.10.01-én futott be Polába.

1902.10.04-én leszerelték.⁵⁶¹⁹

Ebben az évben az SMS Szigetvár teljes költségét így adták meg: A Szigetvár cirkáló torpedóhajó (2300 tonna), hajótest stb. 3,478.000 korona, ágyuk 450.000 korona, lövészer 640.000 korona.⁵⁶²⁰ Ez 4 568 000 korona. De még ez sem volt elég, mert a végösszeg 4 718 930 korona. Ez az összeg jócskán meghaladta az eredetileg tervezett 2.500.000 koronát. Ez 52,9%-os árdrágulás!

Egy diplomáciai vita:

„A megsértett «Szigetvár.» Bécsi diplomáciai körökben egy különös affér jár szájról-szájra, amelynek hőse nem más, mint a «Szigetvár» nevű osztrák-magyar hadihajó. Ezt a dicsőséges nevet viselő hadihajót bizony nagyon megsértették az anglusok és ezer szerencse, hogy parancsnoka nem egy második Zrínyi Miklós, mert könnyen megeshetett volna, hogy bombázni kezdi London városát és akkor . . . akkor ... No de ne foglalkozzunk rémlátásokkal, hiszen az ügyet már lovagiás után elintézték. A dolog úgy történt, hogy az angol kormány értesítette a külügyminisztériumot, hogy a koronázási ünnepély alkalmából a spitheadi kikötőben nagy nemzetközi flottaszemle lesz és megkérte a külügyi kormányt, hogy szintén küldjön hadihajót a szemlére. Bécsből erre azt válaszolták, hogy nem vehetnek részt az ünnepélyen, mert az összes hadihajók el vannak foglalva a tengeri nagy hadgyakorlatokra való előkészületekkel. Később mégis meggondolták a dolgot és táviratilag utasították az Amerikából éppen visszatérő Szigetvár hadihajót, hogy menjen Angliába. Az angol kormány azonban úgy találta, hogy a Szigetvár hadihajó nem elég nagy ahhoz, hogy méltó lenne az ünnepélyen való részvételre és bécsi nagykövete útján nagyobb hajó kirendelését kérte. Bécsben azonban kijelentették, hogy nem küldhetnek másik hadihajót és ha a Szigetvárt nem találják megfelelőnek az angolok, akkor lemondanak az ünnepélyen való részvételről. Minthogy pedig a flottaünnepélyre a világ összes flottával bíró nemzetei küldtek hajót, feltűnő lett volna az osztrák-magyar flotta távolmaradása és így az angol kormány megelégedett a kis Szigetvárral. Hej pedig, ha az angol kormány nem kalmármódra méri a dicsőséget, hanem a név varázsát tekinti, akkor örülnie kellett volna, hogy egy olyan hajó is részt vesz az ünnepélyen, amelyiknek a nevéhez egy leonidasi hőstett fűződik. Rossz nyelvek különben azt beszélik,

⁵⁶¹⁴ Neue Freie Presse, August 1902-08-15

⁵⁶¹⁵ Magyarország, 9. évfolyam, 1902-08-16 / 195. szám

⁵⁶¹⁶ Salzburger Chronik für Stadt und Land, September 1902-09-05

⁵⁶¹⁷ Das Vaterland, September 1902-09-02

⁵⁶¹⁸ Pesti Hírlap, 24. évfolyam, 1902-09-06 / 245. szám

⁵⁶¹⁹ <https://docplayer.hu/40612906-Small-protected-torpedo-cruisers-sms-panther.html>

⁵⁶²⁰ Budapesti Hírlap, 22. évfolyam, 1902-03-28 / 86. szám

hogy Goluchovszki gróf eleinte a Kibicz hadihajót akarta az angol vizekre küldeni, de végre is nagy bölcsen letett erről a tervéről, mert nem akart rossz vizekre alkalmat adni.”⁵⁶²¹

Állítólag mikor a hajó az USA-ban járt, a magyar tengerészek az osztrák-magyar konzulátus előtt, elénekelték a magyar himnuszt, amiért utóbb őket a hajón letartóztatták és négy hónap fogságra ítélték őket. A hír azonban végül valótlannak bizonyult.⁵⁶²²

1903.

„Gyakorló hajóhadosztály. Félhivatalosan jelentik: Hónapokkal ezelőtt köztudomású volt, hogy haditengerészetünk vezetősége, szokás szerint, téli gyakorló-hajóhadosztályt állít össze. Ez a hajóhadosztály Kneiszler Leodogár ellentengernagy parancsnoksága alatt a Habsburg, Budapest és Wien vértés csatahajókból és a Szigetvárral az élén torpedó-flotillából áll és december 31-én szállott ki a sík tengerre. Jelenleg az Adria északi vidékén végez gyakorlatokat, de lehet, hogy később a levantei vizekre, a Közép-tenger keleti részére vitorlázik, mintám a legutóbbi gyakorló hajóraj a múlt évben a Közép-tenger nyugati kikötőit látogatta meg. Amint látjuk, mindez megszokott, rendes dolog, amelynek magyarázása végett egészen fölösleges szenzációs kombinációk kieszelése.”⁵⁶²³

1903.01.01-én a "Habsburg", a "Budapest" és a "Wien" csatahajókból, a "Szigetvár" cirkálóból, a "Magnet" torpedónaszádból és kilenc torpedónaszádból álló századot felszerelték, és január 1-je óta szolgálatban is áll.⁵⁶²⁴

„Hajórajunk másik része, amely a Szigetvár torpedócirkálóból áll, az Adrián marad és partmenti torpedógyakorlatokat fog végezni.”⁵⁶²⁵

„Raguzába Ferenc Ferdinánd trónörökös megszemlélte a hajórajt, amely a, Habsburg, Wien, Budapest, Szigetvár csatahajókból és a Magnet torpedónaszádból áll. A szemle után a trónörökös Pólába utazott. A hajóraj, a Szigetvár kivételével, Kneisler ellentengernagy vezetésével a levantei vizekre megy.⁵⁶²⁶ A hajóraj május elején érkezett volna Alexandriába, de végül au út elmaradt az ottani kolera és pestisjárvány miatt.⁵⁶²⁷

1903.05.19-i hír: „Öngyilkos sorhajóhadnagy. Fiuméből írják, hogy a «Szigetvár» hadihajó a múlt szerdán éjjel a Zára melletti Diclo-öbölben vetett horgonyt, amikor Pokorny Alajos sorhajóhadnagy, a szolgálati rendelet kiadása után visszavonult kabinjába. Másnap kora reggel a szolgálattelvő tiszt az indulás előtti jelentést akarta megtenni Pokornynak, de a kabin ajtaját zárva találta. Előbb kopogtatott, de miután belülről nem kapott feleletet, feltörette a kabin ajtaját. Vértócsány zárult a belépők szeméi elé. Pokorny hajóhadnagyot kabinjában átlőtt homlokkal, vértócsányban fekvve találták. A rögtön előhívott hajóorvos konstatálta, hogy a halál még az éj folyamán beállott. A szerencsétlen fiatalembert állítólag a szolgálatban előfordult kellemetlenségek kergették a halálba. Az öngyilkos tengerésztisztet a zárai katonai kórházba szállították, honnan szombaton temették el.”⁵⁶²⁸

1903-ban a Nyári Hajórajban szolgált, mint zászlóshajó. A kötelék az isztriai szigetek között végzett gyakorlatokat.⁵⁶²⁹

⁵⁶²¹ Magyarország, 9. évfolyam, 1902-07-20 / 172. szám

⁵⁶²² Pester Lloyd - Abendblatt, Oktober Jahrgang 50, 1903-10-19 / 238. szám

⁵⁶²³ Budapesti Hírlap, 23. évfolyam, 1903-01-21 / 21. szám

⁵⁶²⁴ Die Zeit, Januar 1903-01-19

⁵⁶²⁵ Magyar Szó, 4. évfolyam, 1903-03-24 / 71. szám

⁵⁶²⁶ Budapesti Hírlap, 23. évfolyam, 1903-03-29 / 87. szám

⁵⁶²⁷ Die Zeit, April 1903-04-23

⁵⁶²⁸ Magyarország, 10. évfolyam, 1903-05-19 / 117. szám

⁵⁶²⁹ Die Zeit, Juli 1903-07-20

Az SMS Szigetvár balra, középen a zátonyra futott Hippos és balra az SMS Magnet 1903. novemberében⁵⁶³⁰

„Holnap reggel (1903.07.21-én) érkeznek (Fiuméba) az Árpád páncélos, a Szigetvár, Aspern és Leopárd cirkálók. A nyári flotta az isztriai szigeteknél végzett gyakorlatokat. Kneisler tengernagy a Habsburgon parancsnokol. Itt öt napig maradnak a hajók.”⁵⁶³¹

„Miként már Pólából jelentették, a Habsburg, Árpád, Magnet és Szigetvár csatahajók harcra készen állanak. A pólai tengerész és szárazföldi tisztek nemzetiség szerint csoportosulva tárgyalják az eseményeket. Azzal tisztában vannak, hogy nem a balkáni események miatt van hadikészlet. Az osztrák tisztek Bécsből nyerik távirati értesüléseiket, amelyek szerint a fegyveres beavatkozást követelik Magyarország ügyeibe. Lehetséges, hogy olasz hadjárat van készülöben, mert Viktor Emánuel alatt az olaszok folyton Ausztria ellen agitálnak. Ez a hadjárat elterelné a magyar nemzeti követelésekről a figyelmet és az obstrukció leszerelődnék. Az ausztriai olaszok között oly féktelen gyűlölet uralkodik, hogy a tisztek Pólában és Triesztben borotvaélesre lent karddal és töltött revolverekkel járnak, minden eshetőségre készen.”⁵⁶³²

1903 december elején Fiuméba érkezett.⁵⁶³³

1903.12.14-én a hajót ideiglenesen kivonták a szolgálatból, javítási munkák miatt.⁵⁶³⁴

1904.

1904.02.01-én a Téli Hajórajhoz osztották be.

Novemberben a bal oldali hátsó kenyérraktár helyiséget átépítették rádióállomásnak.

Lissa előtt egy angol – francia tengeri csatában 1811.03.12-én elsüllyedt a Favoritá francia fregatte. 1904-ben felvetődött a hajóroncs kiemelésének az igénye. „... a hajó roncsa kiemelésére kirendelték a Szigetvár cirkálót és egy torpedónaszádot a szükséges daruval és búvárfelszereléssel. A munkát Szukics Lázár, a Szigetvár parancsnoka vezette. A harminc méter mélységben fekvő ágyukat azonban nem bírták kiemelni, mert a hajó roncsaihoz voltak erősítve. Többszöri meddő kísérlet után abbahagyták a munkát és máskorra halasztották, amikor erősebb felszereléssel foghatnak hozzá a kiemeléshez. Ezt a múlt hónap 26-án kísérelték meg újra, amikor a hajóraj Lisszába érkezett. Ripper tengernagy még aznap kirendelte a Monarch hajót, hogy emelje ki a tenger fenekére süllyedt ágyukat. A hajó el is indult a Szantirovacz-fokhoz, de csakhamar visszatért Lisszába, mert az erősen háborgó tenger miatt nem végezhetett semmit. Másnap hajnali három órakor újra hozzáláttak a munkához. Tizenöt órán át megfeszített erővel dolgoztak a búvárok, míg végre sikerült két ágyút a Favoritá roncsaitól

⁵⁶³⁰ https://en.wikipedia.org/wiki/SMS_Szigetv%C3%A1r#/media/File:SMS_Szigetvar,_Magnet,_and_Hippos_NH_87794.jpg

⁵⁶³¹ Budapesti Napló, 8. évfolyam, 1903-07-20 / 196. szám

⁵⁶³² Pesti Hírlap, 25. évfolyam, 1903-09-21 / 258. szám

⁵⁶³³ Pécsi Napló, 12. évfolyam, 1903-11-26 / 271. szám

⁵⁶³⁴ Militär-Zeitung, Juli-Dezember 1903-12-14

megszabadítani és kiemelni a tenger fenekéről, ahol csaknem egy századon át pihentek. A felszínre hozott két ágyú a régi harminc fontos lövegek közé tartozik.”⁵⁶³⁵

1904.11.12-én felszerelték és 1904.11.14-én beosztották a hajórajhoz.

1904.12.01-i hír: „Fiuméből táviratozzék. A téli hajóraj ma Arzából (Lustica félsziget a Kotori öbölben) ideérkezett. A hajóraj a Habsburg, Babenberg, Zenta, Szigetvár és Szatellit csatahajókból áll.”⁵⁶³⁶

1905.

1905.02.01-én kihajózott Poláóból és a levantei vizekre indult a Téli Hajóraj tagjaként.

„Pólóból jelentik nekünk. A „Habsburg“, „Árpád“ s a „Babenberg“ hajókból, az „Aspern“ és a „Szigetvár“ czirkálókból s a „Satellit“ torpedózuzóból álló téli hajóraj e hó 1-én elindult a levantei vizekre. A három hónapig tartó út folyamán a hajóraj érinteni fogja az albán, görög és kis-ázsiai kikötőket. Szalonikiben, Syrában és Szmirnában hosszabb ideig marad a hajóraj.”⁵⁶³⁷

1905.02.03-04-én a Hydra-öbölben (Szaróni sziget, Görögország) volt.

1905.02.05-16-ig Pireus kikötőjét kereste fel.⁵⁶³⁸

„Hajórajunk a Pirausbán. Az osztrák - magyar hajóraj a közelmúltban vendégségben járt a Piraus-öbölben s a több napig tartó látogatás alatt vége-hossza se volt az ünnepélyeknek, melyeket hajórajunk tiszteletére rendeztek. Leszámítva a vendéglátás hivatalos jellegét a piräusi kirándulás majdnem kizárólag a tánc és multság jegyében folyt le. Egyik tengerésztiszt a «Hadsereg» című lapban a következő levélben írta le hajórajunk látogatását: A «Habsburg», «Árpád», «Babenberg» csatahajók, a «Szigetvár» és «Aspern» cirkáló és a «Satellit» torpedóromboló már 12 napja egy kis osztrák-magyar szigetet képeznek a mindig nevető görög ég alatt, Pireus belső kikötőjében. Kellemes a tengerész élete külföldön egy ilyen táborban s hamar elfelejti a tengeren töltött viszontagságos napokat, melyekben csak egy-egy vihar, erős hullámozás vagy egy scirokkos felhőszakadás szakítja meg a szolgálat egyhangúságát, melyet szélcsendben és viharban a legnagyobb pontossággal és szigorral végeznek. Farsang közepén vagyunk, táncosra itt is szükség van. És az athéni hölgyek kívánságát a kikötőben horgonyzó hajórajunk tisztjei a legnagyobb mértékben kielégítik, mert a báltermekben mindig ott csillognak fényes vállrojtjaik. Az első meghívó Scousée külügyminiszter három báljára már a «Habsburg» tengernagyi hajón volt, mielőtt ez az acélköteleket a szárazon megerősíthette volna. Ezt követte egymásután még öt báli meghívó a tizenkét nap alatt s tengerésztisztjeinknek alkalmuk volt bebizonyítani, hogy az éjjeli szolgálatot egész könnyedén viselik. A görög udvar ezen bálak legtöbbször szintén részt vett. Csodálkozásomat kell kifejeznem, hogy a már 60 éves király mindezen multságokon a legjobb kedvben éjjeli 1—2 óráig is kitartott, nemkülönben Konstantin trónörökös, Miklós és András főhercegek. A királyné csak egy jótékonycélú bálon jelent meg, a trónörökösné, valamint Miklós főherceg neje, Helén orosz nagyhercegnő minden multságban részt vettek. Négyesen és bosztonon kívül mást ezen főúri bálakon nem táncolnak, hébe-korba egy lancia. Minden boszton után négyes következik, úgy hogy ezek egymást az egész idő alatt föl váltják. Ez a táncmódszer különben már sok helyen kezd szokásossá válni. Az udvar tagjai csak a négyesben vettek részt, de ezek mindegyikében, és pedig a királylány élükön. Nemcsak az udvar tagjai, hanem a többi jelenlévő hölgyek is részesültek a szerencsében, hogy ő felségével táncolhattak, nemkülönben az összes jelenlévő urak táncra kérhették a trónörökösnet és a többi főhercegnöket is. A melankolikus arcú görög hölgyek szintén, csakúgy rajongtak a táncért, mint hölgyeink nálunk Magyarországon s reggeli 4 óráig csak olyan tömött sorokat láthattunk a termekben, mint tíz órakor este. A kissé éles, de finom vonások soha a legkevesebb fáradságot sem árulták el, ellenkezőleg a vágyat a «még és még» után. Kitűnően sikerült osztrák-magyar nagykövetünk Machio báró és neje Rosenberg grófné soiréja, melyet az udvar megjelenésével kitüntetett. A zenét a «Habsburg» tengernagyi hajó zenekara szolgáltatta. A követségi palotát, mely Athén főutcáját, a Stadion, utat szecessió külsőjével ékesíti, a bál alkalmával különös izléssel díszítették föl. A földszint két nagy termében, melyek tágas ajtajaik által egy bálteremmé egyesültek, elegendő hely volt a 300 táncos számára. A nagy fényűzéssel berendezett buffetek a táncteremmel korrespondáltak, a földszinten, míg a dohányzótermeket és toalettzobákat keleties pompában az első emeleten ideállítva rendezték be. Követünk és neje Athénben a legnagyobb és általános tiszteletben részesülnek, mit

⁵⁶³⁵ Budapesti Hírlap, 24. évfolyam, 1904-08-14 / 225. szám

⁵⁶³⁶ Budapesti Hírlap, 24. évfolyam, 1904-12-01 / 332. szám

⁵⁶³⁷ Magyarország, 12. évfolyam, 1905-02-04 / 32. szám

⁵⁶³⁸ Reichspost, Februar 1905-02-28

megfigyelnem a nyolc bálom alkalmam volt. Ő felsége az esték nagy részét az ő társaságukban töltötte s Rosenberg grófnét esténként nem egyszer tüntette ki táncra kérésével. — Reggel különvonat vitt bennünket Piräusba, hogy újból előkészülhessünk az esti bálra, mely Mauromichalis hadügy- és tengerészminiszter fényes termeiben folyt le hasonló jókedvben. Harmadnap Athén operettszínházában találkoztunk a tánckedvelő görög hölgyekkel. A király védnöksége alatt álló szegénységélyző egyesület rendezte e bált, melyen az udvar hajnalig jelen volt. Itt a polgári családok is nagy számban voltak képviselve s nem egy görög csillag könnyed táncában gyönyörködhattunk. A hajóraj február 14-én a tengernagyi hajón, a «Habsburg»-on adta a revancherált, melynek fényét Konstantin trónörökös, a trónörökösne, Miklós és András főhercegek emelték megjelenésükkel. A görög király ő felsége már napokkal előbb meglátogatta az egész hajórajt. Ez alkalommal az összes hajók az előírt 21—21 ágyúlovással és a legénység ötszörös hurrával és sapkalengetéssel üdvözölte az osztrák-magyar ezredesi egyenruhájában megjelenő Felséget. A bálra már több nap előtt megkezdődött a «Habsburg» díszítése az egész, a hajótaton található dísztárgyakkal, jelzőzászlókkal, virággal, stb. A 108 méter hosszú és 20 méter széles fedélzet pompás tánctermet szolgáltatott, míg a battériában (második emelet felülről) a buffeteket, dohányzó fülkéket, ruhatáratokat stb. helyezték el. Minden hajó 4—5 feldíszített csónakot küldött a tengerparton lévő vasúti állomáshoz, hol az athéni vendégeket már tisztjeink fogadták. Az olajos gép és a füstös ágyuk szagát nemsokára kellemes parfüm illat nyomta el s a szigorú szolgálati ábrázatok a vállalkozó szellemű Don Juanok vonásait öltötték magukra. Ezer és ezer villanylámpa és nagy csillár fényében suhogtak a selyemuszályok a 24 cm. kaliberű ágyuk közül és nem egy fiatal hölgy üde ajkáról lehetett a kissé naiv kívánságot hallani: «De szeretnék mindig ilyen hajón élni». Talán megváltoznék az óhaja, kedves nagyság, ha csak egy délutánt is át kellene élnie a parancsnoki hídon, vagy az ágyú mellett kis scirukkos időben! A bál délután 3 órától késő estig tartott s pompás hangulatban folyt le. Az első négyest 112 pár táncolta. A szünetek alatt a battériában pezsgő mellett folytatódott, a hölgyek vidám gondatlan csevegése, mely mindig hangosabbá és fesztelenebb lett. A görög tengerész- és szárazföldi tisztok meghívására másnap nagy számban jelentünk meg ezek közös kaszinójában «five o'clock tea»-ra, amikor ismét alkalmunk volt ezek kedvességéről meggyőződünk. A tisztok intelligens képzett emberek, kik legtöbbször 2—3 nyelvet tökéletesen beszél és sok tekintetben versenyezhetne a legnagyobb államok legelőkelőbb tisztjeivel. Kedves és hízelt toasztokban és a pezsgőben nem volt hiány. E február 18-án Piräust elhagyva, erős scirokkóval várt reánk Neptun istenünk, zokon vévén, hogy a szárazon olyan nagyon is kellemesen éreztük magunkat, büntetésül ő is meg akart farsangoltatni bennünket. A viharos hullámzás mindegyre erősebb lett, úgy hogy késő este kénytelenek voltunk a Karystos-öblöt menedékkül felkeresni, hol most bevárjuk, míg Neptun apó haragja lecsillapul. Azután Szalonikibe indulunk.”⁵⁶³⁹

1905.02.16-18-án Syra-ban állt meg.

1905.02.18-20-án Skiathos (Szkíathosz sziget) következett.

1905.02.20-21-én és 1902.03.05-08-án Szaloniki-ben kötött ki. „Hadiflottánk Szalonikiben. Szalonikiből jelentik, hogy a «Habsburg», «Battenberg» és «Árpád» páncélosok, a «Szigetvár», «Aspern» cirkálók és a «Satellit» torpedózúzó Szaloniki kikötőjébe érkeztek”⁵⁶⁴⁰

⁵⁶³⁹ Hazánk, 12. évfolyam, 1905-04-09 / 86. szám

⁵⁶⁴⁰ Hazánk, 12. évfolyam, 1905-02-22 / 46. szám
Reichspost, Februar 1905-02-22

5641

1905.03.09-13-ig Cavalla-t (Kavala, Kelet-Macedónia) kereste fel.
1905.03.13-17-ig a Mudros-öböl vizein járt.

5642

1905.03.17-20-ig Port Yero (Mytilene - Mitilíni) volt a kikötési helye.
1905.03.20-án rövid időre megállt Szmirnában.⁵⁶⁴³

1905.03.22-25-én Galata (Konstantinápoly) látta vendégül. A szultán, II. Abdul-Hamid kétszer is fogadta a hajó parancsnokát és tisztikarának egy részét. „Konstantinápoly, márc. 17. Az Izzedin császári yacht elindult, hogy idekísérje a Szigetvár cirkálót, amelyen Pietruski ellentengernagy szerdán ideérkezik.”⁵⁶⁴⁴ „Az ellentengernaggyal jön törzskara is. A tengernagy és tisztjei a szultán vendégeiként

⁵⁶⁴¹ <https://www.darabanth.com/hu/gyorsarveres/461/kategoriak~Kepeslapok/Hadihajó~1000069/SMS-Szigetvar-a-cs-es-kir-haditengereszet-Zenta-osztalyu-vedett-cirkaloja-birkozas-spo~II3092547>

⁵⁶⁴² <https://one.bid/en/postcards-1917-sms-szigetvar-osztrak-magyar-haditengereszet-zenta-osztalyu-vedett-cirkalo-matrozai-a-fedelzeti-agyun-pozolnak-k/2218010#img-1>

⁵⁶⁴³ Das Vaterland, März 1905-03-22

⁵⁶⁴⁴ Pesti Hírlap, 27. évfolyam, 1905-03-18 / 78. szám
Grazer Tagblatt, März 1905-03-15

a Pera Palace-szállóban fognak lakni. Este Pietruski és kíséretének tiszteletére a Jildizben díszebéd lesz, amelyen részt vesz Calice báró nagykövet és több török méltóság. Ebéd után a szultán kihallgatáson fogadja a vendégeket.”⁵⁶⁴⁵

„Jelentettük, hogy a Szigetvár magyar-osztrák hadihajó Fietruszki ellentengernaggyal a török fővárosba érkezett, ahol nagy díszszel fogadták. A látogatásról a következőket táviratozzák Konstantinápolyból: Calice báró magyar-osztrák nagykövet és Pietruszki ellentengernagy négyesfogató üveges diszhintón, a többi vendég pedig udvari kocsin hajtatott tegnap a Jildiz elé és a palotaórség díszben fogadta ékes zeneszóval. A nagykövet és az ellentengernagy rövid kihallgatása után az összes meghívottakat bemutatták a szultánnak. Majd hetven terítékű díszebéd volt, a mélyen résztvettek: a szultán, Calice báró, Pietruszki lovag kíséretével, a magyar-osztrák nagykövetség személyzete, Kvassay Jenő konzuli felsőbírósi elnök, a Dette Publique magyar-osztrák kiküldötte, Jankó főkonzul, Cefárovics lovag konzul, Bukovics báró, az osztrák Lloyd főfelügyelője, a Szigetvár parancsnoka három tiszttel és a Taurusé parancsnoka egy tiszttel. A lakoma után a szultán Calice bárót és Pietruszki lovagot ismételen kihallgatáson fogadta, majd pedig kegyesen elbúcsúzott vendégeitől. A vendégek távozásakor ugyanaz volt a szertartás, mint érkezésükkor. A szultán Pietruszki ellentengernagyot és a magyar-osztrák hajóhad jelenvolt tisztjeit rendjelekkel tüntette ki. — Egy újabb konstantinápolyi táviratunk jelenti: Calice báró nagykövet és Pietruszki lovag ellentengernagy tegnapi kihallgatásán jelen volt a nagyvezér és a külügyminiszter is. A szultán örömét fejezte ki a hajórajnak török vizeiken való megjelenésén és a hajórajparancsnok látogatásán. Pietruszki ellentengernagy köszönetet mondott a fogadásért, melyben a hajórajt Szalonikiban, Szmirnában és más kikötőkben részesítették, valamint a vele szemben itt tanúsított megtisztelésért. Ma Pietruszki lovag a nagyvezérnél, a külügyminiszternél, a hadügyminiszternél és a tüzérség főparancsnokánál leadta névjegyért. Délután három órakor Calice báró visszaadta Pietruszki ellentengernagy látogatását és azután vele együtt elhajtattott az összes nagykövetségekhez, ahol leadták névjegyüket. Este Calice báró az ellentengernagy tiszteletére negyven terítékű ebédet adott, amelyre hivatalosak voltak: a nagyvezér, a külügyminiszter, a tengerészeti miniszter, Ibrahim basa főszertartásmester, Galib bég szertartásmester és a díszszolgálatra kirendelt urak, továbbá Széchenyi basa gróf, az ellentengernagy kísérete, a nagykövetség, a konzuli főtörvényszék és a konzulátus tagjai, Hammier lovag főpostaigazgató és a magyar-osztrák gyarmat előkelőségei. Calice báró ebédje után Pietruszki lovag és más személyiségek este hivatalosak az angol nagykövetségnél. A Szigetvár cirkálót nagy közönség látogatja.”⁵⁶⁴⁶ „A szultán Pitruski ellentengernagyot és az osztrákmagyar hajóhad jelen volt 18 tisztjét rendjelekkel tüntette ki.”⁵⁶⁴⁷ „A jelenlevő legénység és zenekar ezüst Liakat-érmét kapott.”⁵⁶⁴⁸ A cirkálót a nagyközönség meglátogathatta.⁵⁶⁴⁹

1905.03.26 – 1905.04.07-ig Scalanova-ban (Ephesos kikötője) vetett horgonyt.

(A sajtó szerint 1905.03.27-én Szmirnába érkezett.⁵⁶⁵⁰)

1905.04.07-08-án Port Skola, Patimos (Skala Nova, Pátmosz szigete) vizein járt.⁵⁶⁵¹

1905.04.08-10-én Simi következett.

1905.04.10-12-én Makri-ban kötött ki.

1905.04.13-án rövid időre megállt Spinalonga szigeténél.

1905.04.13-16-án Rethymno-ban volt.

1905.04.17-18-án Kefalónia következett.

1905.04.18-20-án Durazzóba érkezett a Habsburg, Árpád, Babenberg és az Aspern társaságába.⁵⁶⁵²

1905.04.21-22-én Lunga Grossa-t kereste fel.

1905.04.22-én futott be Polába.

1905.07.01-én Fiumében járt. „A hadi gyakorlatra ideérkezett flotta egy napi késéssel ma kötött ki az itteni kikötőben. ... A hajóraj Ripper Gyula ellentengernagy parancsnoksága alatt 3 hadosztályból áll.

⁵⁶⁴⁵ Budapesti Hírlap, 25. évfolyam, 1905-03-21 / 80. szám

Magyarország, 12. évfolyam, 1905-03-24 / 75. szám

⁵⁶⁴⁶ Budapesti Hírlap, 25. évfolyam, 1905-03-24 / 83. szám

⁵⁶⁴⁷ Hazánk, 12. évfolyam, 1905-03-24 / 72. szám

⁵⁶⁴⁸ Pesti Hírlap, 27. évfolyam, 1905-03-25 / 85. szám

⁵⁶⁴⁹ Die Zeit, März 1905-03-24

⁵⁶⁵⁰ Pesti Hírlap, 27. évfolyam, 1905-03-27 / 87. szám

⁵⁶⁵¹ Pesti Hírlap, 27. évfolyam, 1905-04-08 / 99. szám

⁵⁶⁵² Független Hírlap, 1. évfolyam, 1905-04-20 / 37. szám

Az első hadosztály hajói: A «Habsburg» tengernagyi hajó, az «Árpád» és «Babenberg» csatahajók és a «Szigetvár» torpedóvadászhajó.⁵⁶⁵³

1905.08.13-án a Nyári Flotta tagjaként Fiumében volt.⁵⁶⁵⁴

1905.08.17-én Triesztbe érkezett a "Babenberg", "Árpád", "Habsburg", "Mária Terézia", "Budapest", valamint a "Zenta", "Satellit", "Komet" és két torpedószázadból társaságában. Triesztből 1905.08.19-én hajózott tovább.⁵⁶⁵⁵

1905.09.01-én Polánál a gyakorlat folyamán a 38. számú torpedónaszád összeütközött a «Satellit» torpedóúzóval, aminek következtében a torpedónaszád elsülyedt és tizenhat főnyi legénységének fele a hullámokba sodródott. Másnap egy torpedónaszádescadron, azután a «Pluto» vontatógőzös és a «Szigetvár» hadihajó körül kémlelte a szerencsétlenség helyét. A tenger több mentőövet, egy kis hordót és más tárgyakat vetett ki a partra.⁵⁶⁵⁶

1905.11.14-én besorozták a Téli Hajórajba. A téli gyakorló hajóraj a Habsburg, az Árpád és a Babenberg csatahajókból, a St. Georg, a Mária Terézia vértés cirkálókból, a Szigetvár torpedó cirkálóból, a Satellit torpedó hajóból, a Huszár torpedó zúzóból, a Kaiman síktengert járó torpedó naszádból és a Harpie, Gaukler és a Reicher torpedó naszádokból áll.⁵⁶⁵⁷

1905.11.19-én vasárnap kifutott Polából az SMS Sankt Georg cirkálóval együtt, hogy csatlakozzanak a török vizeken cirkáló nemzetközi hajórajhoz.⁵⁶⁵⁸ „Szombaton nagy sietséggel kiegészítették a hadikészleteket és teljesen harczképesé tették a hadihajókat. A hajók felszerelése négy hónapra elegendő. A szénfelszerelés körülbelül nyolcezer tengeri mértföldnyi út megtételét biztosítja.”⁵⁶⁵⁹

„A legújabb intézkedések szerint a Szigetvár cirkálóhajó a korintusi csatornán keresztül, a St. Georg cirkálóhajó pedig a Matapánfok felé fog menni. Hogyha nem jön ellenparancs, akkor a hajók holnap reggel hat óra tizenöt perckor fognak elindulni az itteni hadi kikötőből.”⁵⁶⁶⁰ „Aktiválták a hajóraj parancsnokságát és vezérkari főnöke, Winterhalter lovag korvettkapitány, továbbá a vezérkar többi tagja, Heysler Erik sorhajóhadnagy és Mailat hadbíró-százados szintén megkezdték ma működésüket.”⁵⁶⁶¹ Ekkor már harmadosztályú cirkálónak tekintik.⁵⁶⁶² „A hajók készleteiket sietve kiegészítették. A két hajó négy hónapra van ellátva száraz eleséggel.”⁵⁶⁶³ A Szigetvár legénysége ekkor 289 fő.⁵⁶⁶⁴

A «Szigetvár» nevű harmadosztályú cirkálót tisztikara: „Lovag Kirchmayer György fregattkapitány a parancsnok, a tisztikara a következőkből áll: báró Hauser János, Ritz Nándor és Hawlik Ágost hadnagyok; Volkmann Hugó, lovag Trapp György és Jónák Artur hadnagyok; van továbbá hét kadét, egy orvos, négy gépvezető és egy hivatalnok.”⁵⁶⁶⁵

1905.11.18-án az SMS Szt. Györgyöt és az SMS Szigetvárt felkészítették arra, hogy részt vegyenek a Dardanellák nemzetközi blokádjában.⁵⁶⁶⁶

1905.11.19-20-án a horvátországi Tajer világitótornyánál jártak.

1905.11.22-én futottak be Pireuszba.⁵⁶⁶⁷

1905.11.26-27-én Mytilene következett.

⁵⁶⁵³ Független Magyarország, 4. évfolyam, 1905-07-01 / 1180. szám

⁵⁶⁵⁴ Pesti Napló, 56. évfolyam, 1905-08-13 / 222. szám

⁵⁶⁵⁵ Neuigkeits-Welt-Blatt, August 1905-08-12

⁵⁶⁵⁶ Pesti Napló, 56. évfolyam, 1905-09-02 / 242. szám

⁵⁶⁵⁷ Budapesti Hírlap, 25. évfolyam, 1905-09-24 / 264. szám

⁵⁶⁵⁸ Független Hírlap, 1. évfolyam, 1905-11-09 / 259. szám

Független Magyarország, 4. évfolyam, 1905-11-23 / 1325. szám

⁵⁶⁵⁹ Magyar Nemzet, 24. évfolyam, 1905-11-21 / 281. szám

⁵⁶⁶⁰ Budapesti Hírlap, 25. évfolyam, 1905-11-19 / 320. szám

⁵⁶⁶¹ Budapesti Hírlap, 25. évfolyam, 1905-11-19 / 320. szám

⁵⁶⁶² Pesti Napló, 56. évfolyam, 1905-11-19 / 320. szám

⁵⁶⁶³ Budapesti Hírlap, 25. évfolyam, 1905-11-21 / 322. szám

⁵⁶⁶⁴ Alkotmány, 10. évfolyam, 1905-11-24 / 283. szám

⁵⁶⁶⁵ Pesti Napló, 56. évfolyam, 1905-11-19 / 320. szám

⁵⁶⁶⁶ Linzer Volksblatt, November 1905-11-18

⁵⁶⁶⁷ Független Magyarország, 4. évfolyam, 1905-11-24 / 1326. szám

1905.11.28-án visszatért Pireuszba. „A Szigetvár magyar-osztrák cirkálóhajó ma reggel Pireuszba érkezett, Kirchmayer parancsnok azt jelentette, hogy Mitilénében minden nyugodt. A várost három zónára osztották föl, amelyeket megszálltak a hatalmak kontingensei. A rend fenntartását a török rendőrségre bízták. Kirchmayer azt reményét fejezte ki, hogy a nemzetközi flotta nem marad sokáig a török vizeken és hogy nem lesz kénytelen a Törökország ellen való akciót sokáig folytatni. Minden pillanatban várják, hogy a porta teljesíteni fogja a hatalmak követeléseit. A flottát kísérő torpedóhajókat eddig arra használták, hogy Mitilénéből Pireuszba fontos leveleket vigyenek, de most már helyre van állítva a közvetlen táviróösszeköttetés Mitiléne és Konstantinápoly között és a nagykövetek közvetlenül érintkezhetnek a hajóparancsnokokkal. A Szigetvár este visszatér Mitilénébe és elviszi a postát a nemzetközi flotta számára. A tenger az utóbbi napokban nagyon viharos volt és különösen a Sentinell angol jelző gőzös forgott nagy veszedelemben; a gőzös elvesztette egyik csónakját és egy ágyúja nagyon megrongálódott. „⁵⁶⁶⁸

1905.12.05-12-én Lemnosz szigetét kereste fel.

1905.12.13-14-én ismét Pireuszba érkezett.

1905.12.15-17-én visszatért Lemnoszra.

1905.12.18-án Mytilene partjainál volt. „A nemzetközi flotta tegnap (dec.18-án) kiűrtette Lemnoszt, ma pedig elhagyta Mitilénét. A flotta ma délután három órakor üdvözlő lövésekkel elhagyta Mitilénét. A St. Georg és Szigetvár magyar-osztrák hajók Pireuszba mennek, ahonnan rövid tartózkodás után vissza fognak térni Pólába. „⁵⁶⁶⁹

1905.12.19-én Pireuszban volt. „A Szigetvár és St. Georg hadihajók elindultak. A nagykövetek Ripper altengernagynak, a demonstrációs flotta parancsnokánál, köszönetet mondtak. „⁵⁶⁷⁰

1905.12.20-án Patraszt-ban állt meg, miután áthajózott a Korinthuszi csatornán. ⁵⁶⁷¹

1905.12.22-én futott be Pólába. „A két cirkáló visszatér annak a hajórajnak a kötelékébe, amelyhez kiküldetése előtt tartozott. „⁵⁶⁷² „A hadihajók pedig ma délelőtt tovább haladtak Trieszt felé, ahova ma délután érkeztek meg. „⁵⁶⁷³

1905.12.23-án tartalékba helyezték. ⁵⁶⁷⁴

1906.

1906.02.16-i hír: „A magyar-horvát hajós társaság fűtőinek bérmozgalmából általános hajós sztrájk ütött ki Fiumében, sőt csatlakoznak a sztrájkolókhöz a kikötői, raktári és a kikötőépítési, valamint a rizshántolóügyi munkások is. Már eddig is négyezerre szaporodott a sztrájkolók száma s félő, hogy rövid idő múlva minden ipari munka szünetelni fog a városban. A tengeri postát torpedóhajók látják el.....Fiumei tudósítónk éjjel ezt táviratozza: Este érkezett jelentés szerint Pólából délelőtt Fiuméba érkezett három torpedónaszádon kívül kirendeltek még kilenc torpedónaszádot és a Szigetvár, valamint Drabant nagy csatahajókat is, amelyek holnap érkeznek az összegyűlelt posta elszállítására. „⁵⁶⁷⁵

1906.02.24-i hír: „Rossz csillagzat alatt született a fiumei magyar-horvát tanácskozás eszméje. Három kítűzött határnap után a február 19-ike a leghetlenebb körülményeket hozta magával. Fiumében tízezer lázongó munkás és hajó állott szemben a károlyvárosi horvát babák szuronyerdejével, a „Szigetvár“ csatahajó ágyúi meredtek a torpedóhajók felett a lázongó munkásokra. „⁵⁶⁷⁶

1906.03.25-én három torpedónaszáddal együtt részt vett a Vergada-szigetnél megfeneklett Sipan gőzös mentési munkálataiban. A hajót részben tehermentesítette, majd levontatta a zátonyról. ⁵⁶⁷⁷

1906.05.11-én Pólában volt. ⁵⁶⁷⁸

1905.05.19-én ért véget a flotta egyik gyakorlata. Az egyik feladat egy kis kikötő megerősítése volt Pólától délre tengeri aknákkal és barikádokkal. A Habsburg-osztályú csatahajó végezte az erődítmények

⁵⁶⁶⁸ Budapesti Hírlap, 25. évfolyam, 1905-11-29 / 330. szám

⁵⁶⁶⁹ Budapesti Hírlap, 25. évfolyam, 1905-12-19 / 350. szám

⁵⁶⁷⁰ Független Magyarország, 4. évfolyam, 1905-12-20 / 1352. szám

⁵⁶⁷¹ Neugkeits-Welt-Blatt, Dezember 1905-12-22

⁵⁶⁷² Hazánk, 12. évfolyam, 1905-12-22 / 304. szám

⁵⁶⁷³ Alkotmány, 10. évfolyam, 1905-12-23 / 308. szám

⁵⁶⁷⁴ <https://docplayer.hu/40612906-Small-protected-torpedo-cruisers-sms-panther.html>

⁵⁶⁷⁵ Budapesti Hírlap, 26. évfolyam, 1906-02-16 / 46. szám

⁵⁶⁷⁶ Pesti Napló, 57. évfolyam, 1906-02-24 / 54. szám

⁵⁶⁷⁷ Neugkeits-Welt-Blatt, März 1906-03-30

⁵⁶⁷⁸ Budapesti Hírlap, 26. évfolyam, 1906-05-11 / 129. szám

építését és védelmét, a "Szigetvár" cirkáló pedig kilenc torpedónaszáddal és három rombolóval a támadó szerepét játszotta.⁵⁶⁷⁹

5680

1906.08.17-én Fiumében volt.⁵⁶⁸¹

Tagja a Nyári és a Téli Hajórajnak.

„A király előtt végbemenő tengerészgyakorlatok előjátéka még augusztus második felében játszódott le Póla és Cattaro körül, ahol szintén partraszállási gyakorlatokat folytattak. A hadgyakorlat idejére a hajóhad két hajóadosztályra oszlott. A támadó hajóadosztály a Habsburg, az Erzherzog Karl és az Árpád sorhajókból, a Sankt Georg és Kaiser Karl VI. páncélos cirkálókból, az Aspenn, Szigetvár és Zenta cirkálókból és a torpedónaszád-flotillából állott és hadműveleti bázisul Lussinre jelölték ki. A támadó japán taktika szerint járt el. És idején, minden világítás nélkül nyomultak be az ellenséges hadihajók a polai vizekre. A védelmezők az ellenség hadimozdulatait léghajóról figyelték meg és úgy sikerült nekik a mintegy 8—10 tengeri mértföld távolságból közeledő hajókat észrevenni. Az ellenséges hajók közeledtéről az összes erődítményeket távirati úton értesítették, amire rögtön kigyúltak a villanyos fényszórók és rávilágítottak az ellenséges hadihajókra. E mellett azonban szigorúan ellenőrizték a kikötő bejáratát is, hogy az ellenséges torpedócsónakok befutását megakadályozzák. Mikor az ellenség látta, hogy manővere fel van fedezve, nagyobb távolságra visszavonult a nyílt tengeren és délnek fordult..”⁵⁶⁸²

1906.09.12-től 15-ig kombinált tengeri, szárazföldi hadgyakorlaton vett részt Dalmáciában. A gyakorlaton résztvevő erő 21 ezer fő.⁵⁶⁸³

„Az amerikai flottalátogatás viszonzása. Pólából jelentik: Tengerész körökben elterjedt hírek szerint a „Sankt Georg“ és „Szigetvár“ hadihajók a jövő év januárjában Észak-Amerikába mennek, hogy az Egyesült Államok hadihajóinak látogatását viszonzozzák.”⁵⁶⁸⁴ Végül az SMS Szigetvár ezen amerikai útja elmaradt.

⁵⁶⁷⁹ Reichspost, Mai 1906-05-19

⁵⁶⁸⁰ <https://docplayer.hu/40612906-Small-protected-torpedo-cruisers-sms-panther.html>

⁵⁶⁸¹ Magyarország, 13. évfolyam, 1906-08-17 / 199. szám

⁵⁶⁸² Pesti Napló, 57. évfolyam, 1906-09-06 / 244. szám

⁵⁶⁸³ Pesti Napló, 57. évfolyam, 1906-09-13 / 251. szám

Pesti Napló, 57. évfolyam, 1906-09-13 / 251. szám

⁵⁶⁸⁴ Magyarország, 13. évfolyam, 1906-09-26 / 233. szám

1906-ban a legjobb céllövő hajónak járó díjat nyerte el.⁵⁶⁸⁵

1907.

1907-ben áthelyezték a hátsó torpedóvető csövét. Módosították a hajókórház helyiségét, átalakították a lakóteret. Nagyjavítást hajtottak végre a gépi berendezésein, kicseréltek 2 hajócsavarszárnyat, újra központosították a főtengelyeket.

1907.02.13-14-én Fiumében volt, majd 15-én áthajózott Polába.⁵⁶⁸⁶

1907.03.01-én Polából kifutott és a Kelet-Ázsiába indult. A hajó parancsnoka Wilhelm Pacher fregattkapitány. A hajó 200 fős váltó személyzetet visz magával.⁵⁶⁸⁷

5688

„Pólából jelentik, hogy a „Szigetvár“ hadihajó, amely az I. Ferencz József“ hadihajó legénységét felváltó tiszteket és tengerészeket szállítja Singaporeba, márczius 1-én indul el Pólából. A hadihajó ágyúkat, löszert és egyéb felszerelést is szállít Pekingbe az osztrák-magyar különítmény részére.”⁵⁶⁸⁹

A sajtó szerint „Montecuccoli tengernagy, a haditengerészet parancsnoka, csütörtökön indul innen Szingapúrba a Szigetvár nevű csatahajón.”⁵⁶⁹⁰

1907.03.06-07-én érkezett Port Said-ba.⁵⁶⁹¹

1907.03.08-09-én volt Szuez-ben.

1907.03.12-14-én már Aden-nél járt.⁵⁶⁹²

1907.03.22-24-én Colombo-ban volt.⁵⁶⁹³

⁵⁶⁸⁵ Reichspost, Juli 1907-07-30

⁵⁶⁸⁶ Budapesti Hírlap, 27. évfolyam, 1907-02-13 / 38. szám

Pester Lloyd, Februar Jahrgang 54, 1907-02-16 / 41. szám

⁵⁶⁸⁷ Die Zeit, Januar 1907-01-19

⁵⁶⁸⁸ <https://docplayer.hu/40612906-Small-protected-torpedo-cruisers-sms-panther.html>

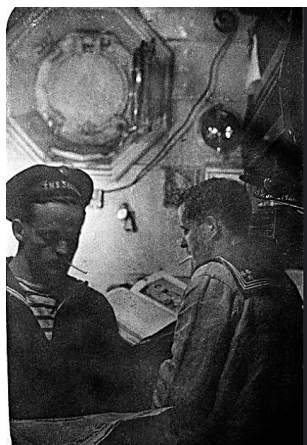
⁵⁶⁸⁹ Magyarország, 14. évfolyam, 1907-02-28 / 51. szám

⁵⁶⁹⁰ Budapesti Hírlap, 27. évfolyam, 1907-02-27 / 50. szám

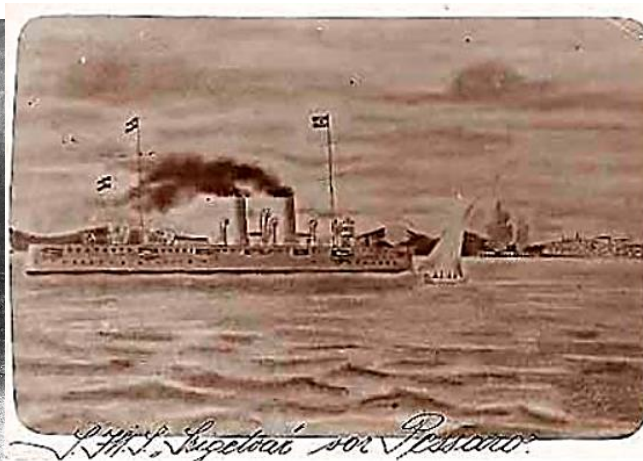
⁵⁶⁹¹ Magyarország, 14. évfolyam, 1907-03-10 / 60. szám

⁵⁶⁹² Neugkeits-Welt-Blatt, März 1907-03-15

⁵⁶⁹³ Az Újság, 5. évfolyam, 1907-03-24 / 72. szám

Josef Mekina az SMS Szigetváron

5694

1907.03.31 – 1907.04.05-ig Szingapúr-ban vetett horgonyt.⁵⁶⁹⁵ Itt találkozott az SMS Kaiser Franz Joseph I. cirkálóval. A parancsnokságot Karl von Pflugl fregattkapitány vette át, valamint személyzetet cseréltek.

1907.04.12-én már ismét Colombo-ban volt.⁵⁶⁹⁶

1907.04.22-én befutott Aden-be.⁵⁶⁹⁷

1907.04.24-én már Szuez következett.

1907.04.25-30-án Port Said-ban kötött ki.

⁵⁶⁹⁴ <https://www.flickr.com/photos/alandenney/3556173178/>

⁵⁶⁹⁵ Az Újság, 5. évfolyam, 1907-04-02 / 79. szám

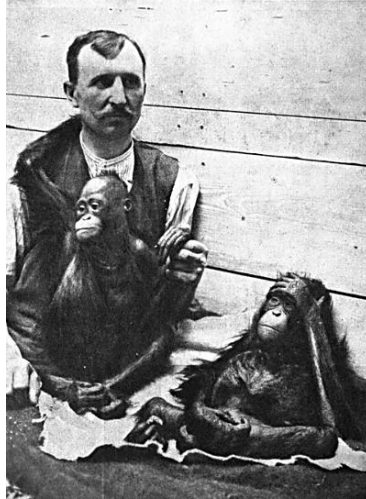
⁵⁶⁹⁶ Az Újság, 5. évfolyam, 1907-04-13 / 89. szám

⁵⁶⁹⁷ Pesti Hírlap, 29. évfolyam, 1907-04-24 / 98. szám

1907.05.05-én érkezett Teodo-ba.⁵⁶⁹⁸

1907.05.07-én érkezett haza Polába.

„A schönbrunni állatkert orangutánjai. Bécsből jelenti tudósítónk, hogy oda tegnap érkezett meg az az állatsereglet, amely a „Szigetvár“ hadihajó fedélzetén érkezett meg tegnapelőtt Pólába Singaporeból. Az állatokat, amelyek között nagyon értékes példányok is vannak, Schönbrunban helyezik el. Legérdekesebbek a most érkezett déléri állatok között az orangutánok, összesen 7 darab. Az egyik orangután, amely útközben megbetegedett, elpusztult. Kettő közülük gyengélkedő, három és pedig a legszebb példányok, eltekintve egy kis katarimtól, egészen egészségesek. Van még egy kicsi is köztük, amely szintén nagyon beteg, de az orvosok remélik, hogy meggyógyul. A három egészséges orangután is nagyon érzékeny a hőváltozás iránt.”⁵⁶⁹⁹ Az orangutánok a Nagy-Szuda-szigetekről valók.⁵⁷⁰⁰ Az állatkert szerint az orangutánok akkor betegedtek meg, mikor a Szigetvár beérkezett a Földközi-tengerre, és az állatok nem bírták a klímaváltozást.⁵⁷⁰¹

*A hajó orangutánjai és állatkerti gondozójuk*⁵⁷⁰²

A hajó Polából, azon nyomban egy tengeri hadgyakorlatra indult a flottával. A nyári hajóaja június 15-én kezdte meg idei gyakorlatát⁵⁷⁰³. „Lesz lövőgyakorlat, torpedó-gyakorlat, robbantó-gyakorlat; különös súlyt vetnek ez idén a dróttalan táviratozás kipróbálására s azonfelül több fontos technikai újítással is kísérleteznek. A gyakorlat szeptember tizenötödikéig tart, s akkor a hajóraj egy részét ismét leszerelik.”⁵⁷⁰⁴

1907. május első felében az Erzherzog Karl, Erzherzog Fridrich és Babenberg csatahajókból, a Szigetvár és Pelikán cirkálókból, négy torpedó vadászhajó és hat torpedó-naszád Cattaróba érkezett.⁵⁷⁰⁵

„A saccorgiani öbölben horgonyzó „Szigetvár” hadihajó fedélzetén nyakszirtmerevedést állapítottak meg. Az illető matrózt a tengerészeti kórházba vitték, a hajót pedig elkülönítették. Minden szükséges óvintézkedést megtettek.”⁵⁷⁰⁶ Az agyhártyagyulladásnak egyik fő tünete, a nyakszirt rendkívüli, kóros merevsége.⁵⁷⁰⁷

⁵⁶⁹⁸ Az Ujság, 5. évfolyam, 1907-05-07 / 108. szám

⁵⁶⁹⁹ Magyarország, 14. évfolyam, 1907-05-12 / 113. szám

⁵⁷⁰⁰ Vorarlberger Landes-Zeitung, Mai 1907-05-14

⁵⁷⁰¹ Welsler Zeitung, Januar-Juni 1907-06-01

⁵⁷⁰² Wiener Bilder, Januar-Juni 1907-06-26

⁵⁷⁰³ Budapesti Hírlap, 27. évfolyam, 1907-06-29 / 154. szám

⁵⁷⁰⁴ Budapesti Hírlap, 27. évfolyam, 1907-05-08 / 109. szám

⁵⁷⁰⁵ Budapesti Hírlap, 27. évfolyam, 1907-05-31 / 129. szám

⁵⁷⁰⁶ Népszava, 35. évfolyam, 1907-05-19 / 119. szám

⁵⁷⁰⁷ <https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Lexikonok-a-magyar-nyelv-ertelmezo-szotara-1BE8B/ny-41A1B/nyakszirtmerevedes-41AB9/>

1907.05.31-én Cattaróban volt. „A hajóhad Ziegler Lucián ellentengernagy vezetésével az Erzherzog Karl, Erzherzog Fridrich és Babenberg csatahajókból, a Szigetvár és Pelikán cirkálókból, négy torpedó vadászajóból és hat torpedó-naszádból áll.”⁵⁷⁰⁸

1907.06.15-én kezdte meg idei gyakorlatát Ziegler Lucián ellentengernagy parancsnokságával a nyári hajóraj, amely tagja volt az SMS Szigetvár.⁵⁷⁰⁹

1907.09.16-án leszerelték a hajót.⁵⁷¹⁰

1908.

1908.10.10-én Polában, az SMS Zenta, SMS Szigetvár és az SMS Aspern nevű hadihajók teljesen felszerelve várják a parancsot az indulásra.⁵⁷¹¹

1909.

1909.03.15 – 1909.04.17-ig az aktív flotta tagja volt.

1910.

1910.01.01-én kifutott Polából és a levantei vizekre indult.⁵⁷¹²

1910.01.07-09-én Zea-ba érkezett.

1910.01.11-én Syra-ban állt meg.

1910.01.12-14-én Csanak Kelah következett.

1910.01.14-16-án Dedeagatch-ban (Alexandrúpoli, Görögország) járt.

1910.01.16-17-én Tassos vizein (Thászosz szigete) volt.

1910.01.17-18-án Cavalla-ban horgonyzott le.

1910.01.19-21-én Mytilene volt az úticélja.

1910.01.22- 1910.03.14-ig Szmirna-ban járt.

1910.02.14-15-én Kios-t (Kiosz) kereste fel.

1910.02.16-21-én Számoszon járt. 1910.02.20-án a Lloyd társaság Bucovina tehergőzőse Kiosz-nál zátonyra futott. Mentésére az SMS Szigetvár indult. A hajót csak úgy lehetett kimenteni, hogy rakományát kipakolták.

1910.02.23-25-én Egridor-ban állt meg.

1910.02.26 – 1910.03.05-ig Szmirnában horgonyzott.

1910.03.06-08-án Marmarizza vizein volt.

1910.03.10-11-én Mersina volt az úticélja.

Mivel Mersina nem kínál szórakozási lehetőségeket a külföldi látogatóknak, és még egy félig-meddig tisztességes kávézója sincs, a tisztek és tengerészek parton élvezhették a helyi kikapcsolódást, amiben részük lehetett, néhány sétára, lovaglásra és kocsikázásra korlátozódott. Tevéket is használtak légies játékokhoz és fényképfelvételekhez. A teniszklub is élénk népszerűségnek örvendett, különösen a nemesi család körében. Ahogy leszállt az éj, a "Szigetvár" cirkáló és egy torpedónaszád horgonyt húzott, hogy "éjszakai manővereket", vagyis reflektorfény melletti vadászgyakorlatokat végezzen. Éjfél körül a hajóraj többi része Berandrette felé indult.⁵⁷¹³

1910.03.12-én Alexandretta-ba érkezett.

„Távirati jelentés szerint a Károly főherceg Ferdinánd Miksa főherceg, Csikós, Réka és Szigetvár hadihajók e he .12-én Alexandrettébe érkeztek, honnan még aznap Beiruthba indultak. A hajókon minden rendben van.”⁵⁷¹⁴

1910.03.13-29-ig Bejirútban járt.

1910.03.30 – 1910.04.06-ig Jaffa kikötőjében volt.

1910.04.07-08-án Saida-ban (Szíria) állt meg.

1910.04.08-09-én Sur-ban járt.

⁵⁷⁰⁸ Budapesti Hírlap, 27. évfolyam, 1907-05-31 / 129. szám

⁵⁷⁰⁹ Budapesti Hírlap, 27. évfolyam, 1907-06-29 / 154. szám

⁵⁷¹⁰ <https://docplayer.hu/40612906-Small-protected-torpedo-cruisers-sms-panther.html>

⁵⁷¹¹ Ellenzék, 29. évfolyam, 1908-10-10 / 232. szám

⁵⁷¹² Az Ujság, 1910. január/1, 8. évfolyam, 1910-01-06 / 4. szám

⁵⁷¹³ Pester Lloyd, April Jahrgang 57, 1910-04-09 / nr. 84

⁵⁷¹⁴ Pesti Hírlap, 32. évfolyam, 1910-03-13 / 61. szám

1910.04.09-13-án megérkezett Haifa-ba.⁵⁷¹⁵

1910.04.13-14-én visszatért Jaffa-ba. Itt a hajó parancsnoka, Koudelka báró, 8 tiszt és 28 tengerész csatlakozott egy Jeruzsálembe tartó osztrák – magyar zarándokcsoporthoz. Felkeresték a Szent Sírt és végig járták a keresztutat.⁵⁷¹⁶

1910.04.14-19-én megint Haifa-ban volt.

1910.04.19-20-án Jaffa-ba tért vissza.

1910.04.21-24-én Bejrút-ban horgonyzott.⁵⁷¹⁷

1910.04.24-én Inne-ben járt.

1910.04.24-26-án Tripolisz-ban (Szíria) állt meg.

1910.04.26-án megérkezett rövid időre Latakia-ba (Szíria).

1910.04.26-28-án Famagusta (Ciprus) következett.⁵⁷¹⁸

1910.04.30 – 1910.05.01-ig Rodosz szigeténél járt. „Távirati értesítés szerint a Szigetvár hadihajó április 30-án Rhoduszba érkezett és május 1-én elindul Lindos (Rhodosz), Budrun (Bodrum, Törökország), Tigani (dél-görögországi félsziget) felé. A hajón minden rendben van.,”⁵⁷¹⁹

1910.05.02-04-én Vathi-ba (Ithaca szigete) érkezett.

1910.05.05-06-án Számosz-be futott be.

1910.05.06-14-én Szaloniki-ben állt meg.⁵⁷²⁰

„Magyar kereskedők és iparosok Szalonikiben. A magyar kereskedők és iparosok ma érkeztek vissza Budapestre a törökországi kirándulásról. A szalonikii fogadtatásról még a következőket jelentik: A vendégek hétfőn délelőtt a szalonikai mezőgazdasági főiskolát tekintették meg. Visszajövet a Jardin de Progressben dejeuner volt. Délután a társaság nagy része a Szigetvár osztrák-magyar cirkáló megtekintésére indult. A hajón báró Kundelka fregatt-kapitány fogadta őket és lakomát adott, amelyen több köszöntő hangzott el. A szalonikai ünneplés fénypontja az Union et Progres Clubban folyt le este hat órakor.”⁵⁷²¹

1910.05.17-én Szmirna-ba érkezett.⁵⁷²² Szmirnáat 1910.05.25. körül hagyta el. Innét Teodo érintésével (1910.06.01. körül)⁵⁷²³ érkezett vissza Polába.

Polában a Nyári Cirkálóflotta tagja lett.

1910.07.15-én Fiumében volt. Fiuméből 1910.07.18-án hajózott ki.⁵⁷²⁴

1910.08.07 után az osztrák és magyar hajóraj tagjaként Cattaro-ba érkezett.⁵⁷²⁵

1910.09.13-i hír: „A Szigetvár útja. Bécsből jelentik. A haditengerészet Szigetvár nevű cirkálóját a levantei vizekre állomáshajónak fogják kiküldeni. A cirkáló szeptember végén megy állomáshelyére, Szmirnába s onnan fog időközönként a földközi tenger keleti részén cirkálóutakra indulni.”⁵⁷²⁶

1910.10.13-án 14 napra Szmirnába érkezett.⁵⁷²⁷

1910.10.28-án 6 napra Számosz-ba érkezett.⁵⁷²⁸

Távirati jelentés szerint a Szigetvár hadihajó 1910.11.13-án hétnapos tartózkodásra Szmirnába érkezett. A legközelebbi állomás Szaloniki lesz. A hajón minden rendben van.⁵⁷²⁹

Távirati értesítés szerint a Szigetvár hadihajó 1910.11.21-én négy napos tartózkodásra Szalonikiba érkezett.⁵⁷³⁰

⁵⁷¹⁵ Salzkammergut-Zeitung, Januar-Juni 1910-06-05

⁵⁷¹⁶ Linzer Volksblatt, April 1910-04-29

⁵⁷¹⁷ Az Ujság, 1910. április/2, 8. évfolyam, 1910-04-23 / 96. szám

⁵⁷¹⁸ Az Ujság, 1910. április/2, 8. évfolyam, 1910-04-28 / 100. szám

⁵⁷¹⁹ Az Ujság, 1910. május/1, 8. évfolyam, 1910-05-03 / 104. szám

⁵⁷²⁰ Pester Lloyd, Mai Jahrgang 57, 1910-05-12 / nr. 112

⁵⁷²¹ Pesti Napló, 61. évfolyam, 1910-05-12 / 112. szám

⁵⁷²² Az Ujság, 1910. május/2, 8. évfolyam, 1910-05-19 / 118. szám

⁵⁷²³ Pester Lloyd, Mai Jahrgang 57, 1910-05-21 / nr. 120

⁵⁷²⁴ Budapesti Hírlap, 30. évfolyam, 1910-07-14 / 166. szám

⁵⁷²⁵ Budapesti Hírlap, 30. évfolyam, 1910-08-07 / 187. szám

⁵⁷²⁶ Délmagyarország, 1. évfolyam, 1910-09-13 / 94. szám

⁵⁷²⁷ Pesti Hírlap, 32. évfolyam, 1910-10-04 / 236. szám

⁵⁷²⁸ Az Ujság, 1910. október/2, 8. évfolyam, 1910-10-28 / 256. szám

⁵⁷²⁹ Az Ujság, 1910. november/1, 8. évfolyam, 1910-11-15 / 271. szám

⁵⁷³⁰ Az Ujság, 1910. november/2, 8. évfolyam, 1910-11-23 / 278. szám

1910.12.02-án Szalonikiben volt. Itt megünnepelték I. Ferenc József trónra lépését. Este a kolónia nagy ünnepséget rendezett a "Szigetvár" cirkáló tisztjeinek tiszteletére, amelyen külföldi konzulátusok képviselői, a török hatóságok tisztviselői és a helyi társadalom is részt vettek.⁵⁷³¹

A Szigetvár hadihajó 1910.12.18-án Cavaltóból (Kavála, Észak-Görögországi kikötő) Smyrnába érkezett, ahol körülbelül 14 napig maradt.⁵⁷³²

1911.

Távirati jelentés szerint a Szigetvár hadihajó ma Chlasomene-be indult. Onnan Dikili-be (Törökország), majd Metelin-be (Mytilene, Lesbosz-szigete) megy tovább, hová 1911.01.16-ikán érkezik. A hajón minden rendben van.⁵⁷³³

1911.02.08-án futott be Korinthosz-ba.⁵⁷³⁴

A Szigetvár hadihajó 1911.02.10-ikén Patrasba érkezett, ahonnan 12-ikén Zante-be indul.⁵⁷³⁵

A Szigetvár hadihajó ma Zante-ba érkezett 1911.02.15-én és innen 16-án Argostoliba megy.⁵⁷³⁶

A hajó 1911.02.21 Korfun⁵⁷³⁷ volt majd 1900.02.25-én áthajózott Theodo-ba (Tivat, Montenegró).⁵⁷³⁸

1911.03.02-től a hajóraj torpedóflottillájához osztották be.

1911.03.13- 1911.04.07-között Ferenc Ferdinánd főherceg rendelkezésére állt Brioniban. A főherceget isztriai és dalmáciai utakra vitte.

„A Lakroma jachtot azonban vasárnap a hajón előfordult skarlát-eset miatt szolgálaton kívül helyezték s helyébe Szigetvár cirkálót bocsájtották a trónörökös rendelkezésére.”⁵⁷³⁹

A hajót alaposan megszemlélte a trónörökös. Parancsnoka Vest Győző (Viktor) fregattkapitány, legénysége 5 tiszt és 3 törzsőrmester, 1 orvos, 4 gépész, 1 számvevő és 290 tengerész.⁵⁷⁴⁰

1911.03.24-én Trieszt-be érkezett.⁵⁷⁴¹

Ez után a főherceg vezette Tartalék Hajóraj Torpedóflottillájának a tagja. A kötelék a Fasana csatornában gyülekezett.⁵⁷⁴² Ott volt az Erzherzog Karl, az Erzherzog Friedrich, a Babenberg csatahajók, a Kaiser Karl VI. nagycirkáló, a Szigetvár és a Panther kiscirkálók, valamint öt nagy torpedónaszád, 26 kisebb torpedónaszád, két tengeralattjáró és hat kisebb hajó.⁵⁷⁴³

Mint a kötelék része, Velencéből Korfura kísérte II. Vilmos császár hajóját. Ez után befutott Brioniba.⁵⁷⁴⁴

„Dr. Bozóky Dezső mint sorhajó-orvos nagy keleti utazást tett a Szigetvár czirkáló hajóval s ennek az utazásának tapasztalatairól számol be egy terjedelmes és igen díszes kiállítású kötetben. Az utazás Polából indult ki s a szuezi csatornán és a Veres-tengeren átjutva Ceylon szigete volt az első állomás s ez a természeti és néprajzi szépségekben egyaránt gazdag sziget az első, amelyről a könyv szerzője részletesebben irt. Ceylonból Kínába jutott s ez a nagy birodalom, melyről töméntelen sokat írtak, de úgy látszik sohasem fognak eleget írni, adja a könyv derekát.”⁵⁷⁴⁵

1911.04.01-én kifutott Sibenikből és Val Saldon-nál éleslövészetet vett részt.

⁵⁷³¹ Das Vaterland, Dezember 1910-12-03

⁵⁷³² Az Ujság, 1910. december/2, 8. évfolyam, 1910-12-20 / 301. szám

⁵⁷³³ Az Ujság, 9. évfolyam, 1911-01-14 / 12. szám

⁵⁷³⁴ Pesti Hírlap, 33. évfolyam, 1911-02-10 / 35. szám

⁵⁷³⁵ Az Ujság, 1911. február/1, 9. évfolyam, 1911-02-14 / 38. szám

⁵⁷³⁶ Az Ujság, 1911. február/1, 9. évfolyam, 1911-02-15 / 39. szám

⁵⁷³⁷ Pesti Hírlap, (33. évfolyam, 1911-02-22 / 45. szám

⁵⁷³⁸ Az Ujság, 1911. február/2, 9. évfolyam, 1911-02-18 / 42. szám

⁵⁷³⁹ Budapesti Hírlap, 31. évfolyam, 1911-03-18 / 66. szám

⁵⁷⁴⁰ Reichspost, März 1911-03-19

⁵⁷⁴¹ Pester Lloyd, März Jahrgang 58, 1911-03-25 / nr. 72

⁵⁷⁴² Pesti Hírlap, 33. évfolyam, 1911-03-28 / 74. szám

Pesti Hírlap, 33. évfolyam, 1911-03-28 / 74. szám

⁵⁷⁴³ Agramer Zeitung, März 1911-03-29

⁵⁷⁴⁴ Wiener Salonblatt, Januar-Juni 1911-04-01

⁵⁷⁴⁵ Vasárnapi Ujság –1911-05-21 / 21. szám / A téglási toronyóra. Elbeszélés. Írta Móríc Pál 422. oldal / Regények; elbeszélések; genreképek

1911.05.08-án Triesztbe érkezett Ferdinand Max páncélos és a Kaiser Karl VI. cirkáló társaságában. A 97. gyalogezred katonáit vették a fedélzetükre, majd kifutottak, hogy részt vegyenek az isztriai partraszálló hadműveleti gyakorlaton.⁵⁷⁴⁶

1911.06.01-én Fiuméba érkezett, fedélzetén 308 fős legénységgel. A hajó befutásának oka, hogy „A Magyar-Horvát Hajóstársaság alkalmazottainak sztrájkja még egyre tart, sőt úgy látszik, hogy a kikötőmunkások is csatlakozni fognak a sztrájkolókhöz.”⁵⁷⁴⁷ A 31. számú torpedónaszád is ide érkezett.⁵⁷⁴⁸

1911.06.30-án pénteken befutott Zara-ba.⁵⁷⁴⁹

Zára, 1911.07.03-hír: A Spaun, Zenta és Szigetvár cirkálók a torpedó-flotillával elhagyták a kikötőt.⁵⁷⁵⁰

1911.10.02-i hír: „Az osztrák és magyar haditengerészet hajórajához tartozó cirkáló flotilla félgöz alatt készenlétben áll, várván a parancsot bármely pillanatban való kifutásra. A Kastner kommodor parancsnoksága alatt álló flotilla a következő hajókból alakult: a St. Georg páncélos cirkáló, az Admiral Spaun kémhajó és a Szigetvár cirkálóhajó. Ezenkívül van benne még két torpedóromboló és három tengerjáró torpedónaszád.”⁵⁷⁵¹ „A Szigetvár egyáltalában nincs szolgálatba helyezve.”⁵⁷⁵²

1911.12.13-i hír: „Bécsből telefonozzák nekünk, hogy hír szerint a „Szigetvár” cirkáló a legközelebbi napokban külön megbízatással a távoli Keletre indul. Az út célja az, hogy az 1908. évben besorozott tengerészeket, akik e hónap végén tartósan szabadságotatnak, az „I. Ferenc József” cirkálóról hazájukba visszaszállítsa.”⁵⁷⁵³

1912.

1912.01.01-én Pólából kelet-ázsiai útra indult. Az utazás célja, hogy az ott lévő hajók legénységét cseréljék. Parancsnoka Heinrich Ritter von Nauta fregattkapitány, amíg át nem veszi a Franz Joseph I. parancsnokságát. Visszafelé Alfred Cicoli fregattkapitány parancsnokol. aki korábban a Franz Joseph I. parancsnoka volt. Ugyan így váltják egymást az elsőtisztek Anton Radey korvettkapitány és Heinrich Freiherr Sergler von Perglas korvettkapitány is. Az SMS Szigetvár tisztikara: Adolf Lench, Olaf Richard Wulff, Kosimus Böhm, Julius Freiherr von Schwarz, Artur Collorig, sorhajóhadnagy, Moritz Vecchiatto, Walter Pohl, Sziklay Aladár, Karl Meynier fregatt hadnagy, Dr. Roman Szolta, a Dr. Eugen Worell hajóorvosok, Josef Heissenberger, Anton Gomiscel, Karl Horacsek, Friedrich Zermayer gépészek, valamint a haditengerészeti biztos Dr. Alois Rant ifj. A hajón van összesen 305 tengerész.⁵⁷⁵⁴

1912.01.06-án Port Said-ba érkezett.⁵⁷⁵⁵

1912.01.13-án két napra Aden-be érkezett.⁵⁷⁵⁶

1912.02.09-én Hongkong-ba érkezett.⁵⁷⁵⁷

1912.02.14-én Sanghaji-ba érkezett.⁵⁷⁵⁸ „Távirati értesítés szerint a Szigetvár hadihajó az I. Ferenc József hadihajóval együtt ma Sanghaiból Honkongba indult.”⁵⁷⁵⁹

1912.02.17-én Hongkong-ba érkezett.⁵⁷⁶⁰

A Szigetvár hadihajó 1912.02.28-án Sabang-ba érkezett, honnan Kolombó-ba (Colombo) megy.⁵⁷⁶¹

⁵⁷⁴⁶ Agramer Zeitung, Mai 1911-05-09

⁵⁷⁴⁷ Friss Ujság, 16. évfolyam, 1911-06-01 / 129. szám

⁵⁷⁴⁸ Agramer Zeitung, Juni 1911-06-01

⁵⁷⁴⁹ Pesti Hírlap, 33. évfolyam, 1911-07-02 / 155. szám

⁵⁷⁵⁰ Pesti Hírlap, 33. évfolyam, 1911-07-04 / 156. szám

⁵⁷⁵¹ Budapesti Hírlap, 31. évfolyam, 1911-10-03 / 234. szám

⁵⁷⁵² Budapest, 35. évfolyam, 1911-10-04 / 235. szám

⁵⁷⁵³ Pesti Napló, 62. évfolyam, 1911-12-13 / 295. szám

⁵⁷⁵⁴ Reichspost, Dezember 1911-12-24

⁵⁷⁵⁵ Az Ujság, 1912. január/1, 10. évfolyam, 1912-01-09 / 7. szám

⁵⁷⁵⁶ Az Ujság, 1912. január/2, 10. évfolyam, 1912-01-16 / 13. szám

⁵⁷⁵⁷ Az Ujság, 1912. február/1, 10. évfolyam, 1912-02-09 / 34. szám

⁵⁷⁵⁸ Az Ujság, 1912. február/1, 10. évfolyam, 1912-02-14 / 38. szám

⁵⁷⁵⁹ Pécsi Napló, 21. évfolyam, 1912-02-15 / 37. szám

⁵⁷⁶⁰ Pesti Hírlap, 34. évfolyam, 1912-02-18 / 42. szám

⁵⁷⁶¹ Az Ujság, 10. évfolyam, 1912-03-01 / 52. szám

A Szigetvár hadihajó 1912.03.04-ikén Kolombó-ba érkezett, honnan 6-ikán Adenbe indul.⁵⁷⁶²
1912.03.21-én Port Said-ban járt. Innét az útja Polába vezetett.⁵⁷⁶³
1912.03.26-án már vissza is érkezett Polába.⁵⁷⁶⁴

1912.03.31-én Polából átvezényelték Sibenik-be, hogy a kadétiskola kiképzőhajója legyen. Első ízben jelöltek ki egy modern hajót ilyen feladatra. A hajó megtartotta korábbi hajózó állományát.

1912.04.17-i hír: „Triesztből táviratozzák. A Szigetvár hadihajó ma délelőtt a hajósapródok két évfolyamával tanulmányi cirkálóútjából, Szebenikéből ideérkezett. A cirkáló, amelynek tanulmányi útját július 31-ig tervezik, péntekig Triesztben marad. Májusban a hadihajó három heti külföldi útra indul. Ez az első eset, hogy ily nagyarányú hajót alkalmaznak iskolahajónak.”⁵⁷⁶⁵ Parancsnoka Martinák fregattkapitány.⁵⁷⁶⁶

1912.04.20-i hír: „Trieszti távirat szerint a Szigetvár hadihajó a tengerész-hadapródokkal pénteken reggel Grado-ba (Olaszország) indult (1912.04.19-én), onnan több más kikötőt látogat meg, majd külföldi útjára indul.”⁵⁷⁶⁷ Az utazást három hétre tervezik.⁵⁷⁶⁸ Az utazás nagy részéről a sajtó hallgat.

1912.05.19-én elhagyta Vathy-t (Ithaca) és Patraszba hajózott.⁵⁷⁶⁹

1912.06.01-én Katakolo-ból (Görögország) Sebenicoba érkezett.⁵⁷⁷⁰ Innét feltehetőleg hazahajózott Polába.

1912.06.15-től az aktív hajóraj tagja.

1912.07.31-én Polában leszerelték és felújítás alá vették.

1912.11.12-én Polában felszerelték.

1912.11.14-én Polában volt. „Az adriai cirkáló flottilla St. Georg zászlóshajója mellé most osztották be szolgálatra a Zenta és a Szigetvár cirkálóhajókat. Ez a hajóosztály egyelőre nem hagyja el a dalmát partokat.”⁵⁷⁷¹

1912.11.16-i hír: „A hadikikötő parancsnokának tegnapi parancsa értelmében a leszerelt „Szigetvár“ a cirkálóflottába, a „Zenta“ pedig a tartalékraj kötelékébe sorozandó, hogy felszerelésük után a déli vizekre induljanak. A „Szigetvár“ parancsnokává Cutinelli Artur (Artur Catinelli Edler v. Obradich-Bevilacqua) fregattkapitány, orvosává dr. Simon László, a „Zenta“ parancsnokává Indrák János fregattkapitány, orvosává dr. Moser Albert neveztetett ki. Ezenkívül mindegyik hajón hat tiszt és hat gépésztiszt teljesít szolgálatot”⁵⁷⁷²

1912.12.15-én beosztották az I. Torpedóflottillához. Ebben az időszakban új rádióállomást kapott.

1913.

1913.04.05-i hír: A montenegrói blokád során, „a Radetzky, Franz Ferdinánd és a Szigetvár cirkálók Antivár kikötőjétől öt mérföldnyire foglaltak állást.”⁵⁷⁷³ A hajók ezt a blokádpontot már 1913.04.03-án elfoglalták. „Négy osztrák és magyar hadihajó, a Radetzky, a Zrínyi, az Erzherzog Franz Ferdinand és a Szigetvár három nap óta az itteni vizeken cirkál. A Breslau német hadihajó tegnap érkezett meg Aténből. A hajók a montenegrói kikötő legszélső csúcsától körülbelül öt mérföldnyire foglaltak állást. Dél felé van egy második flotta: egy osztrák és magyar, egy német és két angol páncéloshajó. Itt senki sem tudja, hogy mi fog történni, de mindenki meg van róla győződve, hogy a flottatüntetésnek „⁵⁷⁷⁴

⁵⁷⁶² Az Ujság, 10. évfolyam, 1912-03-05 / 55. szám

⁵⁷⁶³ Az Ujság, 10. évfolyam, 1912-03-21 / 69. szám

⁵⁷⁶⁴ Pesti Napló, 63. évfolyam, 1912-03-27 / 74. szám

⁵⁷⁶⁵ Pesti Napló, 63. évfolyam, 1912-04-17 / 92. szám

⁵⁷⁶⁶ Neues Wiener Journal, April 1912-04-17

⁵⁷⁶⁷ Pesti Hírlap, 34. évfolyam, 1912-04-20 / 95. szám

⁵⁷⁶⁸ Neues Wiener Journal, April 1912-04-17

⁵⁷⁶⁹ Neuigkeits-Welt-Blatt, Mai 1912-05-19

⁵⁷⁷⁰ Az Ujság, 1912. június/1, 10. évfolyam, 1912-06-02 / 131. szám

⁵⁷⁷¹ Budapesti Hírlap, 32. évfolyam, 1912-11-15 / 270. szám

⁵⁷⁷² Pesti Napló, 63. évfolyam, 1912-11-16 / 271. szám

⁵⁷⁷³ Szeged és Vidéke, 12. évfolyam, 1913-04-05 / 79. szám

⁵⁷⁷⁴ Budapesti Hírlap, 33. évfolyam, 1913-04-06 / 82. szám

„A montenegrói partok előtt négy osztrák-magyar csatahajó tüntet : a „Zrínyi“, a „Szigetvár“, a „Radetzky“ és a „Franz Ferdinand.“ Amikor verekedni kell, akkor Bécsben súlyt fektetnek a paritásra még a hajónevekben is. Ez a flottatüntetés igen komoly eset. Montenegró nem okozhat ugyan bajt a hadihajóinknak, de a tüntetésben „részt vesznek“ francia és angol csatahajók is. És a francziák, akik nagyon vonakodva csatlakoztak a tüntetéshez, aligha azért siettek Antivari elé, hogy a montenegróiakat megfenyegessék, hanem talán inkább csak azért, hogy a mi hadihajóink Nikita királyt ne fenyítsék meg. A végeredmény — föltéve, hogy sikerül a világbékét nyélbe ütni — az lesz, hogy szükségesnek fog bizonyulni a közös hajóhad — további szaporítása. Ezzel aztán égető aktualitássá válik ismét a haditengerészet parancsnokságának az az eljárása, hogy a 40.000 tonnás úszódockot Hamburgban, a tenger alatt járó naszádokat pedig Kielben rendelte meg. Elmondtuk akkor, hogy emiatt milyen nagyszabású campagnet indítottak Ausztriában, holott elsősorban a magyar ipar károsodott, amennyiben a nagy úszódockra a Ganz-Danubius cégtől kértek be ajánlatot, a tenger alatt járó naszádokra pedig a monarchiában eddigelé csak a fiumei torpedógyár rendezkedett be. Most megérthetjük, hogy az osztrák urak miért buzgólkodtak annyira és miért sopánkodtak a magyar ipar mellőzése miatt. Az egész esetből ők azt a következtetést vonták le, hogy amikor a hadügyi kormány valamely nagyobb szállításhoz Magyarországból nem kap a magyar kvótára ajánlatot, akkor a magyar ipar ne tarthasson igényt más szállításhoz való kompenzációra. Ha a magyar ipar nem tudott hajópánczélokot és ágyukat szállítani és ezekből a nagy összegű cikkek közül az osztrák ipar 54% helyett 100%-ot szállít, ez emellett ne legyen ok arra, hogy a hadügyi kormány más cikkekénél kárpótolja a magyar ipart. Az osztrák követelésnek nincs értelme. Magyarország 34 6%-kal járul a hadügyi költségekhez és ezen a címen követelte és érte el, hogy a hadügyi kormány az ipari szükségletek 34 6%-át a magyar ipartól szerezzék be. A kvótaszerű részesedésre való jog nem az egyes iparágakat illeti meg, mert hisz az iparágaknak egész sorozata egyáltalán nem jut hadügyi szállításhoz, hanem a magyar ipar összességének, a magyar közgazdaságnak, a magyar forgalmi vállalatoknak, a kvótaszerű részesedés révén Magyarországon futó munkabérek után élő iparosoknak és kereskedőknek. És nincs értelme az osztrák követelésnek a jelen esetből kifolyólag sem. Az úszódockot a hadügyi vezetőség nem a magyar ajánlat drágasága, hanem az osztrák Cantiere Navale technikai megbízhatatlansága miatt rendelte Hamburgban. Az úszódock-rendelést az osztrákok hibája miatt adták fel hamburgi cégnek, de a kompenzáció a magyar ipart illette meg, és annyira, hogy a haditengerészet méltányosnak találta az akkumulátorok rendelését magyar gyárnak juttatni. A kompenzációk rendszerétől tehát nem fogunk elállni. Azt készségesen ismerjük el, hogy a kompenzációk rendszere nem ideális megoldás, mert nagyon bonyodalmas számításokat igényel. Egyrészt olyan osztrák gyárak, melyek éppen az illető hadiszükségletek előállítására rendezkedtek be és a régi monopóliumot az idők végéig óhajtanák fentartani, elesnek még a kvótaszerű részesedéstől is, másrészt pedig a kvótánál sokkal nagyobb részesedés jut egyes kiváltságos magyar gyáraknak. Az általános magyar közgazdasági érdekeknek is jobban felelne meg, ha a magyar ipar versenyképes ajánlatokat tehetne a hadügyi kormány mindenféle szükségleti cikkeire és a magyar kereskedelmi kormány nem volna kénytelen a kompenzációk miatt hosszas tárgyalásokat folytatni a hadügyminisztériummal. Ebben az irányban meg is történt egy fontos lépés : megoldották a magyar ágyúgyár kérdését és egykét év múlva Győrött is készülnek majd az ágyuk, amelyekben a hadseregnek a szükséglete szinte napról napra növekszik. A mostani flottatüntetés arra int bennünket, hogy a hajóépítés terén nem kevésbé fontos és sürgős teendő a magyar ipar fejlesztése. Ezen a téren roppantul elmaradtunk. Rengeteg összegekkel károsult eddig a magyar közgazdaság az által, hogy hajóhadunk összes állománya a legutóbbi időkhöz Ausztriában épült. Különösen a magyar vasipar károsodott ezáltal, mert bizonyára sokkal nagyobb arányokban fejlődött volna ki, ha hosszú évtizedeken át nem esett volna el a cs. és k. haditengerészet rendeléseinek kvótaszerű részétől. Egy év óta a fiumei Bergudiban áll ugyan egy magas színvonalú, kiváló versenyképességű magyar hajógyár, de ez, ha még egy Dreadnoughtra talál rendelést kapni, — ami pedig a flottatüntetés után biztosra vehető, — akkor több évre annyira le lesz foglalva, hogy a magyar kereskedelmi tengerészet emellett is a német és angol hajógyárakra lesz utalva. Sokszor írtuk meg ebben a lapban, hogy az angol vasipari konjunktúra a hajóépítészeti konjunktúrától függ, mert az angol hajóépítő gyárak a vasiparnak legerősebb és legjobb fogyasztói közé tartoznak. De ne beszéljünk az angolokról, akik négy évszázad óta a tengernek urai és akiknek hajógyárjai a világ hajóállományának majdnem hetven százalékát szolgáltatták. Itt vannak a németek, akik 40- 50 évvel ezelőtt ép úgy az angol hajógyárakra voltak utalva, mint most mi. A múlt évben a német hajógyárakban épült hajók összes tonnatartalma meghaladta már a 300.000 tonnát, úgy hogy a németek hajóépítő ipara az angoloké után az első helyen áll. Hamburgban folyó hó 3-án

bocsátották vízre a Hamburg-Amerikanische Packetschiffahrts-Gesellschaft legújabb gőzhajóját, mely az „Imperator“-nak testvérhajója és „Vaterland“ nevére kereszteltetett. A Vaterland-ot 1911. szeptember havában kezdték építeni. Azóta naponként átlag 1800 munkás dolgozott rajta. Feldolgoztak hozzá 34x/1 millió kilogramm hengerelt aczélt, 2 millió kgr. öntött aczélt, 2 millió kgr. öntött vasat, 1 millió kgr. vörös rezet és 6/1 millió kgr. fát. A hajó 276 méter hosszú, 30 1/2 méter széles és 193/1 méter mélységű. A közepén 11 fedélzet áll egymás fölött. A parancsnoki híd 40 méter magasságban van a hajó feneké fölött. Az egyes részeket 3 millió szegecs tartja együvé. A kettős fenék egy-egy aczéllemeze 100 mm. súlyú. A hajó súlya 31 millió kgr. A hajót vízcsöves kazánokkal ellátott turbinák fogják hajtani, melyek 61.000 lóerőt fognak kifejteni. Az öt turbo-dynamo tízezer villamos lámpát fog ellátni árammal. A hajón olyan szikratávíró készülékeket állítanak föl, hogy a hajó, bárhol jár is az óceánon, közlekedni tud a szárazfölddel. Az utasok biztonságáról a legmesszebb menő gondoskodás történik. Hajótörés esetén 83 mentőcsónak áll rendelkezésre, amelyeken 5900 ember menekülhet a hajóról. A hajó 700 elsőosztályú, 600 másod-, 1050 harmad- és 1700 negyedosztályú, tehát összesen 4050 utas befogadására lesz berendezve. Ezekhez járul a hajónak 1200 főnyi legénysége. Ez a néhány szám eléggé megmondja a vasipari szakembernek, hogy egy ilyen tengeri hajó berendezése és karbantartása milyen rengeteg munkát juttat a vasiparnak. A négyezer utas befogadására való berendezés a többi iparágak hosszú sorozatának juttat majd nagy rendeléseket. A mi hajózási vállalatunk ma álmunkban sem gondolnak ugyan ekkora leviathánok építésére, de mégis felhoztuk a fentebbi számokat, mert frappáns adatokkal akartuk illusztrálni, hogy a hajóépítő ipar fejlesztése milyen óriási jelentőséggel bírhat a magyar vasiparra és a többi magyar iparágak egész sorozatára nézve. Ki hitte volna akár csak 3—4 évvel ezelőtt, hogy Magyarországon 1913-ra húszezer tonnás hadihajó fog felépülni? A mai politikai események után előrelátható, hogy még sok csatahajót kell majd építenünk. És ha helyreáll a béke és nagy gazdasági lendület fog bekövetkezni, akkor a kereskedelmi tengerészet nagyarányú fejlesztése lesz a magyar kereskedelmi kormány egyik legfontosabb feladata. És ennek kapcsán nagy arányokban kell majd fejleszteni a magyar hajóépítő ipart. A közeljövőnek nagy perspektíváit nyitja meg a Montenegró ellen való flottatüntetés a magyar vasiparnak.”⁵⁷⁷⁵

„Konstantinápoly, június 5. — Az Erzsébet nevű második osztrák-magyar állomáshajót a Szigetvár czirkálóval pótolják. A Weymouth czirkáló elhagyta Konstantinápolyt.”⁵⁷⁷⁶

1913.06.10-én kifutott Polából a levantei vizekre.

1913.06.15 – 1913.09.24-ig Konstantinápolyban állomásozott.⁵⁷⁷⁷

1913.09.25-29-én a Beschika-öbölben volt.

1913.09.27 – 1913.10.01-ig Szmirnát kereste fel.

1913.10.03-05-én Adalia vizein járt.

1913.10.06-08-án Mersina-ba futott be.

1913.10.09-11-én Alexandretta-ban vetett horgonyt.⁵⁷⁷⁸

1913.10.11-13-án Larnaca-ban (Ciprus) volt. Itt a tiszteletbeli konzul és a britt hatóságok végül megtagadták a hajónak a kikötést, ami nagy felháborodást okozott.

1913.10.14-15-én Tripolisz-t kereste fel.

1913.10.15 – 1913.11.13-ig Bejrut-ban vetett horgonyt. Itt a tisztikar megtekintette Baalbek romjait. Ez egy libanoni város a Bekaa-völgyében.

1913.11.04-én rövid időre megállt Saida-ban, majd Haifában.⁵⁷⁷⁹

1913.11.05-06-án St. Jean d’Acre (Akko) következett.

1913.11.07-10-ig Jaffa-t kereste fel.

1913.11.11-14-én Port Said-ban volt.⁵⁷⁸⁰

1913.11.15 – 1903.12.03-ig Alexandriában kötött ki. Itt az SMS Szigetvár találkozott az Abruzzi hercege által vezetett olasz hajókötelékkel és német SMS Geoben (Göben) csatacirkálóval.

⁵⁷⁷⁵ Magyar Vaskereskedő, 13. évfolyam, 1913-04-13 / 15. szám

⁵⁷⁷⁶ Magyar Nemzet, 32. évfolyam, 1913-06-06 / 133. szám

⁵⁷⁷⁷ Az Újság, 1913. június/2, 11. évfolyam, 1913-06-17 / 143. szám

⁵⁷⁷⁸ Az Újság, 1913. október/1, 11. évfolyam, 1913-10-12 / 243. szám

⁵⁷⁷⁹ Az Újság, 1913. november/1, 11. évfolyam, 1913-11-05 / 262. szám

⁵⁷⁸⁰ Az Újság, 1913. november/1, 11. évfolyam, 1913-11-12 / 268. szám

„A berlini »Deutsche Tagesztuas« jelenti Rómából . Számos olasz képviselő élénk meglepedéssel nyilatkozott Tisza István gráf miniszterelnöknek 11 delegációban mondott beszédéről, hogy tudniillik az osztrákmagyar hadiflotta fejlesztés nem Olaszország ellen irányul, sőt sokkal inkább Olaszországnak hathatós tájfgatását szolgálja. Nagy meglepedéssel tárgyalják továbbá, hogy az abruzzói herceg, az olasz hajóraj parancsnoka, Alexandriában a Goeben nevű német páncéloshajó parancsnokának a Szigetvár nevű osztrák-magyar czirkáló hajó parancsnoka útján világosan kifejezésre juttatta a hármasszövetség hatalmainak a Földközi tengerikeleti részén is fennálló szolidaritását.”⁵⁷⁸¹

1913.12.05-10-ig Makri-nál (Görögország) horgonyzott.
(A sajtó a hajót ekkor tévesen Madridba helyezte.)⁵⁷⁸²

1913.12.10-14-én Marmarizza-ban (Marmarica, Egyiptom és Líbia közötti terület?) volt.⁵⁷⁸³

1913.12.12-15-én a Giora-öblöt kereste fel.

1913.12.19-22-én Vathi-ba (Számosz szigete) érkezett.⁵⁷⁸⁴

1913.12.23 – 1914.01.25-ig Szmirnában járt.

1914.

1914.01.25- 1914.02.11-ig Syra következett.

1914.02.13-27-én megérkezett Teodo-ba.

1914.01.28 – 1904.03.09-ig Poklában volt.

1914.03.10-13-án Castelnuovo-ba hajózott át.

1914.03.13-14-én Durazzo-t kereste fel.

Löwenthal báró osztrák és magyar albán követ tegnap délután a Szigetvár hadihajón Durazzo-ba érkezett.⁵⁷⁸⁵

1914.03.14-én Teodo-ba futott be, majd visszatért Polába.

1914.04.15-én kifutott Polából.

1914.04.17 – 1914.05.08-ig Durazzo-ban volt az albániai zavargások miatt.⁵⁷⁸⁶

1914.05.04-én Durazzo kikötőjében a Lloyd Uran gőzhajó zátonyra futott. Mentésére az SMS Szigetvár futott ki. ⁵⁷⁸⁷ Az Uran-t a dagály alatt az SMS Szigetvár sikeresen levontatta a zátonyról.⁵⁷⁸⁸

1914.05.08-án Scutari-ba (Albánia) hajózott, fedélzetén Báró Löwenthal osztrák-magyar nagykövettel.⁵⁷⁸⁹

1914.05.11-én befutott Teodo-ba.

1914.05.15 - 1914.06.09-ig⁵⁷⁹⁰ visszatért Durazzo-ba. Itt, 1914.05.18-án Esat (Esad, Esszád) Toptani pasa albán hadügyminisztert, Wilhelm albán herceg kérésére a hajó fedélzetén őrizetbe vették. A hajón, a pasával együtt volt annak felesége is.⁵⁷⁹¹ „Esszád basának és feleségének a Szigetvár cirkálóra való szállítása délelőtt kilenc órakor történt meg. A basa a hajón átadta kardját, mire a kapitányi kajütben helyezték el és a várfogságban lévő tisztet megillető bánásmód-ban részesítették.”⁵⁷⁹² A pasa őrizetbevétele az albán forradalommal volt kapcsolatba. „Tegnap délután Esszád hasát és feleségét a fejedelem rendeletére a Szigetvár osztrák-magyar hadihajóról a Benghazi olasz hadihajóra vitték, amely azután Brindisibe indult. Előzőleg Esszád hasa írásait átkutatták és két lánnyi levelet elkobozták. Esszad basának szabadon bocsátásakor jegyzőkönyvet kellett aláírnia, melyben becsületszavára kötelezi magát, hogy többé soha sem avatkozik Albániának belügyeibe, sem külügyeibe. Esszad basa kijelentette, hogy mindenekelőtt hosszabb tartózkodásra Nápolyba utazik.”⁵⁷⁹³

⁵⁷⁸¹ Az ujság, 11. évfolyam, 1913-12-06 / 289. szám
Die Zeit, Dezember 1913-12-05

⁵⁷⁸² Az ujság, 11. évfolyam, 1913-12-09 / 291. szám

⁵⁷⁸³ Az ujság, 11. évfolyam, 1913-12-12 / 294. szám

⁵⁷⁸⁴ Az Ujság, 11. évfolyam, 1913-12-21 / 302. szám

⁵⁷⁸⁵ Budapesti Hírlap, 34. évfolyam, 1914-03-15 / 64. szám

⁵⁷⁸⁶ Budapesti Hírlap, 34. évfolyam, 1914-04-18 / 92. szám

⁵⁷⁸⁷ Wiener Allgemeine Zeitung, Mai 1914-05-05

⁵⁷⁸⁸ Grazer Tagblatt, Mai 1914-05-06

⁵⁷⁸⁹ Die Zeit, Mai 1914-05-09

⁵⁷⁹⁰ Budapesti Hírlap, 34. évfolyam, 1914-06-09 / 133. szám

⁵⁷⁹¹ Budapesti Hírlap, 34. évfolyam, 1914-05-20 / 118. szám

⁵⁷⁹² Budapesti Hírlap, 34. évfolyam, 1914-05-21 / 119. szám

⁵⁷⁹³ Friss Ujság, 19. évfolyam, 1914-05-22 / 121. szám

„Amikor Trifari ellentengernagy megérkezett Durazzóba, rögtön tanácskozott a „Szigetvár“ hadihajó parancsnokával, majd a palotába indult, hol a fejedelemmel tanácskozott és vele megállapította azon jeleket, amelyek a palotából adatni fognak, ha a veszély nőne. Egy osztrák-magyar és az olasz hadihajókról kirendeltséget készenlétben tartottak és a „Szigetvár“, továbbá „Vetorpiszani“ és „Miraval“ hajókról torpedóflottillát állítottak össze, mely a matrózkirendeltségeket partra szállította.”⁵⁷⁹⁴

„Trieszt, máj. 23. (Saját tudósítónktól.) A Szigetvár csatahajóról jelentik szikratávíron, hogy a fölkelők Durazzo előtt állanak és támadásra készülnek a főváros ellen.”⁵⁷⁹⁵ A magyar katonák az albániai forradalomba, gróf Tisza István miniszterelnök utasítására avatkoztak be.⁵⁷⁹⁶

„Durazzo előtt jelenleg a Szigetvár, Spaun és Sankt-Georg cirkálók és a Turul, Huszára és Réka torpedóhajók, továbbá a 64 F., 69 F. és 72 F. óceánjáró torpedónaszádok vannak a kikötőben. E flotta parancsnoka Seidensacher ellentengernagy. A Szigetvár cirkálón Schmidt fregattkapitány, a Spaun cirkálón Ráday sorhajókapitány, a Sankt-Georg cirkálón Radon sorhajókapitány a parancsnoki Durazzóban horgonyzó osztrák-magyar hajókon 1500 főnyi legénység van. Ezekből négy tengerészgyalogsági századot lehet partraszállítani. Mindegyik század két – két ágyúval rendelkezik.”⁵⁷⁹⁷

1914.05.30-i hír szerint Löwenthal nagykövet elmenekült állomáshelyéről. Valójában Löwenthal nem menekült el, hanem csupán a "Szigetvár" hadihajóra ment, hogy visszaszerezze a rejtjelkulcsot, amelyet biztonsági okokból a fedélzeten tartott. Avval viszont, hogy elhagyta durazzói állomáshelyét, pánikot keltett a helyi lakosság körében. Tettét a lakosság menekülésként értelmezte.⁵⁷⁹⁸

1914.06.08-án báró Klingspor fregattkapitány elköszönt Albánia hercegétől. Pestali építész megköszönte Albánia jólétéért tett erőfeszítéseit, és sajnálatát fejezte ki távozása miatt.⁵⁷⁹⁹

A Szigetvár azért maradt Durazzóban, hogy szükség esetén kimenekíthesse az albán hercegi családot.⁵⁸⁰⁰

1914.06.10-én Durazzóból eltávozott Szigetvár cirkáló pótlására tegnap ideérkezett az Admiral Spaun cirkáló.⁵⁸⁰¹

1914.06.11-én Teodo-ban volt.⁵⁸⁰²

1914.06.11-12-én Cattaro-ban járt.

1914.06.12-19-én Durazzo vizein volt.

*Az SMS Szigetvár tengerészei, Durazzónál a partról adnak jeleket a cirkálónak*⁵⁸⁰³

„(Durazzo, június 16.) A városban az ágyú-és fegyvertüzelés következtében, amely alkonyatig tartott, nagy izgalom uralkodott. A lakosságot a helyzet bizonytalansága miatt rémület fogta el. Számos család a konzulátusokra menekült. Némi megnyugvás állott be, amikor este 10 órakor 1500 malisszor érkezett Alessziából. A városban erős csendőr -és önkéntes őrszolgálatok cirkálnak. Több utcában barrikádokat emeltek. Éjjel 1/2 12 órakor ismét heves puskatüzelés indult meg. A harcban rövid idő múlva beleszólt a tüzérség is. Az ellenséges hadállásokat a hadihajók fényszórói világították meg. A Szigetvár osztrák-

⁵⁷⁹⁴ Pesti Napló, 65. évfolyam, 1914-05-21 / 119. szám

⁵⁷⁹⁵ Budapesti Hírlap, 34. évfolyam, 1914-05-24 / 121. szám

⁵⁷⁹⁶ Kakas Márton, 21. évfolyam, 1914-05-24 / 21. szám

⁵⁷⁹⁷ Az Est, 5. évfolyam, 1914-05-27 / 124. szám

⁵⁷⁹⁸ Die Zeit, Mai 1914-05-30

⁵⁷⁹⁹ Allgemeiner Tiroler Anzeiger, Juni 1914-06-08

⁵⁸⁰⁰ Prager Tagblatt, Juni 1914-06-09

⁵⁸⁰¹ Magyarország, 21. évfolyam, 1914-06-11 / 137. szám

⁵⁸⁰² Die Zeit, Juni 1914-06-13

⁵⁸⁰³ Das interessante Blatt, Januar-Juni 1914-06-25

magyar cirkáló tisztjei jelentik, hogy Kávájánál harcot figyeltek meg. Azt hiszik, hogy Aziz Vrioni basa csapatai állanak ott harcban a fölkelőkkel.”⁵⁸⁰⁴ Durazzo vizein az SMS Szigetvárt az SMS Panther váltotta fel.⁵⁸⁰⁵ Az albán fejedelmi palotát osztrák – magyar tengerészek védelmezik.⁵⁸⁰⁶

Durazzót a felkelőktől nem az olaszok diplomáciai közreműködése mentette meg, hanem a monarchia partra tett hadereje és az albán államhű erők.⁵⁸⁰⁷

Durazzo kikötője ekkor teljesen el van iszaposodva. A gőzösök messze kint vetettek horgonyt. Az öböl bejáratánál a Szent György cirkáló és egy olasz cirkáló állomásozott. A partokhoz közelebb állt az SMS Szigetvár. Ezen a hajón volt a rádiótávírdá, amely felbecsülhetetlen szolgáltatásokat nyújtott. A Hamidije török páncélos néha előtűnik a semmiből, és megtámadja a szerb katonákat szállító hajókat.⁵⁸⁰⁸

1914.06.22 – 1914.07.16-án Szmirnába hajózott.⁵⁸⁰⁹

1914.07.19-31-én Valona (Vlora, Albánia) kikötőjében járt.⁵⁸¹⁰ Itt az SMS Turul rombolót váltotta fel.⁵⁸¹¹

„A „Szigetvár“ elindult Valonába. Durazzóból érkező távirati jelentések szerint Valériából a lakosság Durazzóba kezdett menekülni. Valona teljesen védtelenül áll a felkelőkkel szemben. Az osztrák-magyar és olasz konzulátusok egy neutrális zónát jelöltek ki, amely a tengerparthoz vezet, hogy támadás esetén a lakosság a hajókra menekülhessen. A helyzet Durazzóban sem jobb, mint Valonában. Az albán kormány tizenkét öreg ágyút vásárolt Ausztriában s ezeket egy dombra állították, a felkelők táborával szemben. Ezek az ágyuk azonban annyira ócskák és hasznavehetetlenek, hogy a hollandi tisztek vonakodtak velük akcióba lépni, mert attól lehet tartani, hogy az ágyuk a második lövésnél felrobbannak s a kezelő személyzetet pusztítják el. A felkelők a város közvetlen közelében úgynevezett kórházdombot megerősítették s azokkal az ágyukkal látták el, amelyeket a fejedelemtől elvettek. A Durazzo előtt álló albán felkelő csapatok segítségére két nappal ezelőtt több csapat epiruszi felkelő is érkezett. — Bécsből jelentik késő éjjel, hogy a Szigetvár nevű magyar-osztrák csatahajó parancsot kapott, hogy haladéktalanul induljon el Valona elé. — A római Tribuna jelentése szerint Olaszország még a holnapi nap folyamán útnak indítja expedíciós hadtestét Albánia felé. Az olasz kormány az albán expedíció minden egyes részletére megegyezett Ausztria-Magyarországgal. Az olasz expedíció 12.000 emberből fog állani, 40 ágyúval. Közvetlenül az olasz expedíciós hadtestnek Albániába való megérkezése után Ausztria-Magyarország hasonló intézkedéseket fog tenni és szintén ilyen haderőt fog Albániába küldeni.”⁵⁸¹² A Szigetvár Valonánál a Turul-t váltotta.⁵⁸¹³ 1914.07.28-án kitört az I. világháború. Ezért a hajót hazarendelték.

1914.08.01-én érkezett Cattaro-ba. „Hazatérése után a nagygyakorlatok tartamára beosztják a hajóhadba.”⁵⁸¹⁴

1914.08.08-án lövegeivel Antivarit lőtte. (Más forrás szerint a rádióállomást 1914.08.10-én lőtte szét.⁵⁸¹⁵) Az SMS Szigetvár 20 perccel a rádióállomásra mért tűzcsapás előtt figyelmeztette a parton lévőket arra, hogy mire fog lőni. Így azt a személyzet időben elhagyhatta. Az olasz állampolgárok a házaikat olasz zászlókkal jelölték meg. A cirkáló a 20 perc leteltével, tüzet nyitott. Az első lövések a vasútállomás közelében csapódtak be. Két-három lövedék az elektromos állomást vette célba, valamint négy – öt lövés a távírdát célozta meg. A távíró pózna állva maradt, de az épület romba dőlt. A parti tüzérség tűz alá vette a Monarchia hajóit, és puskákkal és pisztolyokkal is lőtték rájuk. Pár óra múlva, 9

⁵⁸⁰⁴ Népszava, 42. évfolyam, 1914-06-17 / 141. szám

⁵⁸⁰⁵ Népszava, 42. évfolyam, 1914-06-23 / 146. szám

⁵⁸⁰⁶ Az Ujság, 12. évfolyam, 1914-06-17 / 140. szám

⁵⁸⁰⁷ Reichspost, Juni 1914-06-07

⁵⁸⁰⁸ Egerer Anzeiger, Juni 1914-06-26

⁵⁸⁰⁹ Magyarország, 21. évfolyam, 1914-06-23 / 147. szám

Népszava, 42. évfolyam, 1914-07-19 / 169. szám

Allgemeiner Tiroler Anzeiger, Juni 1914-06-22

⁵⁸¹⁰ Budapesti Hírlap, 34. évfolyam, 1914-07-19 / 169. szám

Die Zeit, Juli 1914-07-18

⁵⁸¹¹ Grazer Tagblatt, Juli 1914-07-21

⁵⁸¹² Délmagyarország, 3. évfolyam, 1914-07-19 / 170. szám

⁵⁸¹³ Budapesti Hírlap, 34. évfolyam, 1914-07-21 / 170. szám

⁵⁸¹⁴ Budapesti Hírlap, 34. évfolyam, 1914-07-24 / 173. szám

⁵⁸¹⁵ Gonda Béla szerk.: A Tenger 5. évfolyam 1915Éves tartalomjegyzék / Rónay Jenő: Hadiflottáink szerepe az elmúlt század háborúiban

órákkor az SMS Szigetvár ismét a rádióállomást lőtte. Ez után eltalálta a kikötői állomásépületet, a kikötőkapitányság épületét.⁵⁸¹⁶

„Trebinjénél 4000 montenegrói legyőzött, 200 meghalt. A montenegrói Rádió állomást (Marconi állomást⁵⁸¹⁷), Antivárit, a „Szigetvár“ nevű osztrák cirkáló gőzös megsemmisítette”⁵⁸¹⁸ A rádióállomással egy közvetlen találat végzett.⁵⁸¹⁹ Antivár városa a tüzelés következtében több helyen kigyulladt.⁵⁸²⁰

Az antivári akcióban a Szigetvár és a Zenta cirkálók, az Uskoke romboló, valamint a 72 F torpedónaszád vett részt.⁵⁸²¹

1914.08.10-én a Szigetvár, Streiter romboló és a 64F torpedónaszád befutott Antivárba. Itt a cirkáló egyik tisztje, mint hadikövet, fehér zászló alatt partra szállt s a nemzetközi tengeri hadi jog előírásainak megfelelően átadta a 3 pontba foglalt bejelentést arról, hogy Montenegrot tengeri zár alá veszik. A blokádot azonban a Cattarói-öbölben rendelkezésre álló csekély számú hajó miatt csak nappal lehetett fenntartani. A blokádszolgálatra felváltva a Zenta és a Szigetvár cirkálókat, az Uskoke, Streiter és Ulan rombolókat, valamint a 64 F, 68 F és 72 F torpedónaszádokat osztották be.⁵⁸²²

1914.08.13-án a montenegrói ütegek vették tűz alá. A montenegrói állásokat az 5. osztály három csatahajója a Kaiser Franz Joseph I. és a Szigetvár cirkálók vette tűz alá.

Az SMS Zenta cirkáló elsüllyedése (1914.08.16.) után felhagyott a montenegrói blokádot folytatásával. A hajó állomáshelye ez után Cattaró lett.

„London, aug. 17. Római hírek szerint négy angol hadihajó az Antivárit ostromzár alatt tartó Aurora és Szigetvár cirkálókat elkergette onnan. A cirkálókat egész Póláig üldözték, hol bemenekültek a megerősített öbölbe. Valószínűleg ez utóbbi távirat az igaz, vagyis az osztrák hajókat elkergették. S talán nem is cirkálók voltak ezek, hanem négy apró torpedónaszád, amelyeket azért küldtek ki, hogy megakadályozzák az ellenséges flottának Triesztbe, Pólába vagy Fiuméba nyomulását. Valószínű, hogy a hatalmas francia és angol páncélosok e kis hajókat kergették meg.”⁵⁸²³

1914.09.09-én és 1914.09.17-én Budua (Budva, Montenegro) előtt teljesített szolgálatot.

„Budua bombázása, Fiume, szeptember 15. A Metkovich ideérkezett utasai beszélik, hogy Budua félszigetet Montenegro blokádjával taktikai okokból hadvezetőségünk kiürítette. A blokádot felbomlása után a montenegróiak befészkeltek magukat Buduába, de ott nem sokáig maradtak, mert a Szigetvár megjelent Budua előtt és rommá lőtte.”⁵⁸²⁴

1914-ben felmerült, hogy az Admiral Spain mintájára, átépítetik a régi 2350 tonnás Szigetvár, Aspern és Zenta páncélos cirkálókat.⁵⁸²⁵

1915.

1915.04.01-én áthajózott Polába.

1915.05.23-án kifutott a felderítő csoport (Saida, Szigetvár cirkálók, Balaton, Triglav rombolók⁵⁸²⁶) részeként, hogy részt vett az Ancona elleni támadásban. 1915.05.24-én, 01 órákor — a Saida és a

⁵⁸¹⁶ Neugkeits-Welt-Blatt, August 1914-08-18

⁵⁸¹⁷ Pécsi Napló, 23. évfolyam, 1914-08-10 / 188. szám

⁵⁸¹⁸ Medgyesi Ujság, 10. évfolyam, 1914-08-09 / 449. szám

Alkotmány, 19. évfolyam, 1914-08-10 / 190. szám

⁵⁸¹⁹ Az Est, 5. évfolyam, 1914-08-11 / 198. szám

⁵⁸²⁰ Somogyi Hírlap, 11. évfolyam, 1914-08-11 / 191. szám

⁵⁸²¹ CSONKARÉTI KÁROLY: AZ OSZTRÁK-MAGYAR MONARCHIA HADITENGERÉSZETÉNEK HADMŰVELETEI AZ ELSŐ VILÁGHÁBORÚBAN: A háború kitörésétől Olaszország hadbalépéséig

⁵⁸²² CSONKARÉTI KÁROLY: AZ OSZTRÁK-MAGYAR MONARCHIA HADITENGERÉSZETÉNEK HADMŰVELETEI AZ ELSŐ VILÁGHÁBORÚBAN: A háború kitörésétől Olaszország hadbalépéséig

⁵⁸²³ Előre, 10. évfolyam, 1914-08-18 / 793. szám

⁵⁸²⁴ Az Ujság, 12. évfolyam, 1914-09-16 / 227. szám

⁵⁸²⁵ Pesti Napló, 65. évfolyam, 1914-04-23 / 96. szám

⁵⁸²⁶ CSONKARÉTI KÁROLY: AZ OSZTRÁK—MAGYAR MONARCHIA HADITENGERÉSZETÉNEK HADMŰVELETEI AZ ELSŐ VILÁGHÁBORÚBAN: (1915. május 23.—1915. december 81.)

Szigetvár elvált a zömtől, hogy rombolóikkal együtt elfoglalják megfigyelő helyüket az Ancona előtti térségben a településtől délre s biztosítsák a hadművelet zavartalanságát. Légvédelmi tüze elűzte az olasz Citta di Ferrara léghajót⁵⁸²⁷ és az azt kísérő repülőgépeket.

1915.06.12-én Karl Franz Joseph főherceg látogatást tett a hajó fedélzetén.

1915.06.18-án részt vett a Rimini elleni támadásban. A Szigetvár Riminitől délre Fano és Pesaro katonai célpontjait (hidakat és a jelzőállomást, valamint két hangárt) lőtte.⁵⁸²⁸

1916.

1916. decemberében légitámadásokat támogatott.

1917.

1917. januárjában légitámadásokat támogatott.

1917.05.23-án áthajózott Cattaro-ba.

1917. júniusától őrhajó Cattaro-ban.

1917.08.20-én elhunyt a hajó parancsnoka, Burstyn Miksa fregattkapitány.

1917.11.15-én Triesztbe rendelték.

1918.

1918-ban Triesztben állomásozott.

1918.01.20-án ellenséges repülőkre tüzelt, amelyek a ködben megközelítették a kikötő hullámtörő gátját.

1918.03.13-án áthajózott Polába.

1918.03.16-án kivonták az aktív szolgálatból és a Torpedóparancsnoki Tanfolyam diákjainak lakóhajója lett, valamint a Torpedóvető Iskola célhajójaként is szerepet kapott.⁵⁸²⁹

1919-1920.

1920-ban a győztes nagyhatalmak Nagy-Britanniának ítélték. Ők a hajót lebontásra átadták az olaszoknak. A hajót Elba-szigetén bontották szét.

Parancsnoka:

1901. sztranyavai Stravyovszky (Sztranyavszky) László fregattkapitány (1901+)⁵⁸³⁰

1901-1902 Alois Prapotnik (Praprotnik Alajos) fregattkapitány

1903. január: gróf Lantos (Lanius) Károly fregattkapitány⁵⁸³¹

1904. Szukics Lázár fregattkapitány

1904. december: gróf Lanjus Ágost fregattkapitány⁵⁸³²

1905. lovag Kirchmayer György fregattkapitány⁵⁸³³

1906. lovag Schwarz József fregattkapitány⁵⁸³⁴

1907.03.01-től: Wilhelm Pacher fregattkapitány

1907. április: Karl von Pflugl fregattkapitány

1907. június: Gassenmayr Oszkár fregattkapitány⁵⁸³⁵

1910.01.01-től: báró Alfred Koudelka (Hudelka) fregattkapitány ⁵⁸³⁶

1911.március: Vest Győző (Viktor) fregattkapitány⁵⁸³⁷

1912. Heinrich Ritter von Nauta fregattkapitány, amíg át nem veszi a Franz Joseph I. parancsnokságát.

1912. Alfred Cicoli fregattkapitány a kínai úton visszafelé. Korábban a Franz Joseph I. parancsnoka.

⁵⁸²⁷ Uj Idők, 21. évfolyam, 1915-06-13 / 25. szám / Pillanatsfelvételek / Társadalmi, ismeretterjesztő cikkek, genreképek, leírások

⁵⁸²⁸ CSÖNKARÉTI KÁROLY: AZ OSZTRÁK—MAGYAR MONARCHIA HADITENGERÉSZETÉNEK HADMŰVELETEI AZ ELSŐ VILÁGHÁBORÚBAN: (1915. május 23.—1915. december 81.)

⁵⁸²⁹ <https://docplayer.hu/40612906-Small-protected-torpedo-cruisers-sms-panther.html>

⁵⁸³⁰ Nógrád vármegye (Magyarország vármegyéi és városai, 1911) NÓGRÁD VÁRMEGYE NEMES CSALÁDAI / Sztranyavszky

⁵⁸³¹ Pesti Hírlap, 25. évfolyam, 1903-01-15 / 15. szám

⁵⁸³² Die Zeit, März 1905-03-21

Független Magyarország, 4. évfolyam, 1904-12-24 / 996. szám

⁵⁸³³ Alkotmány, 10. évfolyam, 1905-11-18 / 278. szám

⁵⁸³⁴ Pesti Napló, 57. évfolyam, 1906-06-13 / 160. szám

⁵⁸³⁵ Das Vaterland, Juni 1907-06-26

⁵⁸³⁶ Die Zeit, Dezember 1909-12-18

Die Zeit, Januar 1911-01-19

⁵⁸³⁷ Pesti Napló, 62. évfolyam, 1911-03-16 / 64. szám

1912. Martinák Ferenc fregattkapitány (1913-ban, mint rokkantat, nyugdíjazták)⁵⁸³⁸
1912. november: Cutinelli Artur (Artur Catinelli Edler v. Obradich-Bevilacqua) fregattkapitány⁵⁸³⁹
1914. június báró Klingspor fregattkapitány⁵⁸⁴⁰
1914-1915. Adolf Schmidt fregattkapitány (1915-ben már sorhajókapitány, 1940+)⁵⁸⁴¹

Adolf Schmidt sorhajókapitány (mint a III. Birodalom tisztje) és Helmuth Brinkmann kapitány⁵⁸⁴²

1917.08.20+ Burstyn Miksa fregattkapitány⁵⁸⁴³ (1915.11.01-től fregattkapitány)

Admirálisok:

1905. Mieczyslaw Pietruski ellentengernagy

1907. Rudolf von Montecuccoli tengernagy

⁵⁸³⁸ Budapesti Közlöny, 47. évfolyam, 1913-04-05 / 78. szám

⁵⁸³⁹ Neues Wiener Journal, November 1912-11-14

⁵⁸⁴⁰ Allgemeiner Tiroler Anzeiger, Juni 1914-06-08

⁵⁸⁴¹ Hadtörténelmi Közlemények, 33. évfolyam, Hadtörténelmi Intézet (Budapest, 1986) 3. szám / Tanulmányok / Csonkareti Károly: Az Osztrák-Magyar Monarchia haditengerészetének hadműveletei az első világháborúban. 1915. május 23. – 1915. december 31. – 1986. 439. p.

⁵⁸⁴² <https://www.darabanth.com/hu/gyorsarveres/486/kategoriak~Mutargy-papirregiseg-egyeb/Militaria~321/cca-1940-A-III-Birodalom-haditengereszetek-emlekunnepege-az-osztrak-magyar-haditengeresz-II3018257>

⁵⁸⁴³ Budapesti Hírlap, 37. évfolyam, 1917-08-28 / 214. szám